

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Pismo iz Beograda

Ta teden je bilo precej razburjenja. Naš laški сосед ne da miru. Že več mesecev rožlja z orožjem, češ, da je Italijanov preveč, da bi mogli vsi na dosedanem svojem posestvu živeti. Ugajajo jim kraji, kjer živi naš narod, precej neprikrit tek kažejo tudi do krajev, ki so že od nekdaj v francoskih rokah, posebno pa je vrgel g. Mussolini oko na Albanijo, kjer si je še pokojna Avstrija pokvarila zobe.

Italija bi rada zasedla Albanijo. Da pred svetom opraviči, zakaj, skuša dokazovati, da Albaniji po življenju streže — Jugoslavija. In res, te dni je Italija po vsej Evropi razširila vesti, da bo morala s silo nastopiti, če pride v Albanijo do nemirov.

Laž ima kratke noge. V Jugoslaviji vsi od ministra do zadnjega volilca dobro vedo, da imamo sami s seboj toliko posla in težav, da nam prav nič ni treba novih Arnavtov v našo državo. Mi želimo Albancem, da se na svojih tleh svobodno razvijajo. Nihče noče pri nas ne vojne ne oboroženih nemirov. Naša vlada je predlagala vsemu svetu, naj gre na albanško mejo pogledat, ali mi res pripravljamo tam vojno.

Podoba je, da zdaj tudi že drugod v Evropi bolj verjamejo nam kakor Lahom, dasi imajo ti velik del evropskega časopisja podkupljenega. In tako se Mussolinijev naklep proti Jugoslaviji spreminja v grdo blamažo zanj.

Upajmo, da bo imela ta hudobna poteza Italije vsaj to posledico, da bodo odslej Angleži malo bolj previdni napram laškim poročilom in da se bo zdaj storilo vse, da se prepreči kakšna nenadna norost, ki bi jo hoteli začeti to pomlad v Rimu.

Vojna nevarnost, ki je obstojala od laške strani, se je s tem hivala Bogu zelo zmanjšala. Najmanjša pa bo tisti dan, ko bo naša država na zunaj in znotraj tako močno urejena, ko bo sleherni Italijan imel v vseh udih prepričanje, da je napasti Jugoslavijo toliko kakor dobiti sigurne in zaslužene batine.

Med tem, ko smo v obrambi naše države proti zunanjim sovražnikom seveda vsi složni, se je notranji boj opozicije proti vladi zelo poostiril. Na vseh koncih in krajih se pozna, da najnovejša klerikalnoradikalna ljubezen ne more držati in da ničesar urediti ne zna. To pa tem bolj, ker so radikali od dne do dne bolj razcepljeni in se «stari» ali kakor se sami imenujejo «narodni» radikali povsod bojujejo s tako zvanimi «policijskimi» radikali, to je s strujo g. Uzunovića in notranjega ministra g. Maksimovića. Ko je vlada zahtevala zase

pretirana pooblastila, ki tudi ustavi nasprotujejo, so se narodni radikali krepko uprli in odkrito izjavljajo, da bodo po proračunskem glasovanju zahtevali obračun v stranki. Gotovo je, da ima ta struja radikalov res zaslonbo v ljudstvu v Šumadiji.

Naši klerikalci, ker ne morejo v velikem ničesar doseči, ampak morajo vse podpisati, kar jim radikali narekujejo, se zadovoljujejo z malimi drobtinami: zlasti jim ugaja premeščanje naprednih uradnikov in kjer je mogoče zaslužiti kak dinarček, tiščijo svoje ljudi h koritu. Da to državo mnogo stane, jim ni nič mar. Med tem pa se vrše velike redukcije, zlasti nižjih nameščencev na škodo službi in brez koristi za državno blagajno. SLS ni pokazala v upravi nobenega dobrega vpli-

va. Na tisoče ljudi je zaradi te politike zopet brez kruha.

Ko je vlada g. Uzunovića zahtevala od Narodne skupščine velika pooblastila za rešitev gospodarskih težav, smo jo vprašali, ali ima kak načrt, kaj misli ukreniti. Naj pove, kaj namerava. G. finančni minister na to vprašanje ni mogel odgovoriti, češ, da se bo o tem šele kasneje sklepalo. Vlada torej še ne ve, kaj hoče in za katere načrte potrebuje pooblastila. Zastran tega je naravno, da je bila vsa opozicija odločno proti njim.

To pa, da vlada gg. Uzunovića in dr. Korošca sama ne ve, kaj še hoče poleg želje, da bi se vzdržala na svojih sedežih, je dalo zadnji sunek, in tako je danes velika večina Narodne skupščine edina v tem, da mora ta vlada iti: čim prej, tem bolje za naše ljudstvo.

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav.

Mnogo grmenja, a malo dežja

Vladne davčne olajšave za Slovenijo brezpomembne — Novo breme: prenosne takse za posestva, podedovana po starših, bodo plačevali tudi siromaki — Bodočnost bo pokazala, da se težko davčno breme za našega kmeta ni zmanjšalo

Klerikalno-radikalna vlada nam je prinesla cel koš dopolnil k novemu finančnemu zakonu. Med temi jih je več, ki vsebujejo davčne in taksne olajšave, o čemer smo poročali že v zadnji številki. Če bi te olajšave imele pravi pomen za Slovenijo, bi to odkrito priznali, ali stvar se nam pokaže takoj v drugi luči, ako malo natančneje premostrimo te tako zvane olajšave in primerjamo številke v Sloveniji plačanih davkov.

Po klerikalnem mišljenju naj bi bila največja zasluga vlade, da se bo odpravil 30odstotni izredni pribitek na dohodnino. Tega davka odpade na Slovenijo okroglo 12 milijonov dinarjev, odnosno povprečno na enega prebivalca v Sloveniji okrog 12 dinarjev. Na enega kmetijskega človeka v Sloveniji pa ne pride niti 12 dinarjev tega davka. Od te olajšave torej naš davčno preobremenjeni kmetovalec ne bo imel prav za prav ničesar, drugi davkoplačevalci pa tudi ne mnogo. Sicer pa vedo davkoplačevalci iz prakse, da je dohodnina silno raztegljiva. Ker bodo denarna sredstva državi potrebna v novem proračunskem letu prav tako kakor v prejšnjih letih, se bo pač zgodilo, da se bodo raztegljivi davki krepkeje navili. Popolnoma pa je pozabila vlada na to, da bi sklenila spremembo davčne lestvice, ki služi za podlago odmeritve dohodnine, iz kronске v dinarsko, za kar se bore naši gospodarski krogi že dolga leta.

Zakaj niso klerikalci, ki tako proslavljajo zasluge sedanje vlade, glasovali za predlog SDS, da se odpravi davek na ročno delo, ki znaša za Slovenijo letno okrog 11 milijonov

dinarjev, torej blizu toliko kakor 30odstotni izredni pribitek na dohodnino? To je davek le delavskega stanu in bi se njegova odprava med delavstvom, borečim se večinoma z največjim siromaštvom, prav izdatno občutila. Prav tako so klerikalci odklonili demokratski predlog, da se polagoma odpravi davek na poslovni promet, katerega je plačala lani Slovenija 39 milijonov dinarjev.

Navidezen uspeh, s katerim se klerikalci tako hvalijo, pade spričo odklonitve tako važnih davčnih olajšav popolnoma v vodo. Ker je vlada odklonila odpravo davka na ročno delo, hočejo klerikalci sedaj napihnuti kot velik uspeh za delavstvo povečanje existenčnega minimuma pri davku na ročno delo od 5000 na 6000 dinarjev. Da to ne pomeni nikake olajšave, ve prav dobro vsak delavec, ki za to drobtino ne bo prav nič hvaležen sedanjim krmilarjem države.

Z velikim ropotom je proslavljalo klerikalno časopisje kot uspeh tudi sklep vlade, da se takse za prenos od staršev podedovanega posestva zmanjšajo ob 6 na 4 odstotke. Da to za povprečnega slovenskega kmeta ni nikakšna olajšava, je razvidno iz taksnega zakona, ki pravi, da so posestva v prvem kolenu krvnega sorodstva oproščena plačevanja prenosne takse, in sicer do vrednosti pol milijona dinarjev. To se pravi, da naši kmetje sploh niso plačevali teh taks, ako so podedovali posestva od staršev. Med Slovenci so pač redki kmetovalci, katerih posestva se cenijo na vrednost preko pol milijona dinarjev. Da bodo prenašani klerikalni slavospevi še bolj razkrinkani, je treba povedati, da je

Politični pregled

na drugi strani vlada sklenila spremembo do- ločila o vrednosti posestev, ki naj bodo pri prenosu v prvem kolenu krvnega sorodstva prosta prenosne takse, in sicer se ta vrednost zniža od pol milijona dinarjev na 50.000 di- narjev. To se pravi, da bodo morali odslej tudi siromaki bajtarji, ki podedujejo od star- šev majhno posestvo, plačevati prenosno takso, katere so bili doslej oproščeni.

Bremena slovenskega kmeta se bodo torej gotovo povečala, ni pa gotovo, da bo imel od omenjenih olajšav naš kmet vsaj neznatno korist. Sploh se vidi iz številnih sklenjenih olajšav, da vlada ni mislila na resno raz- bremenitev z davki preobloženega ljudstva. Kakor smo rekli, se dá dohodnina tako raz- tegniti, da lahko nadomesti odpravljeni 30od- stotni pribitek. Vse druge olajšave, ki pridejo v poštev za slovensko ljudstvo, so drobtinice, ki ne pomenjajo za slovenskega kmeta, obrt- nika in delavca ničesar.

Posebni uspehov za Slovenijo pa SLS doslej še ni dosegla. Očividno je, da so razne olajšave, ki jih je vlada sklenila, večjega po- mena za druge pokrajine nego za Slovenijo, kar je znamenje, da vsi ti predlogi izhajajo od radikalov, ne pa od klerikalcev, katerih radikali v teh zadevah gotovo prav nič ne poslušajo. Radikalni ministri morajo ustreči svojim pristašem, ki so zlasti v Vojvodini vedno glasnejši zaradi visokih obremenitev. Recimo, vladni sklep, da se sme denaturirani bencin trošarine prosto porabljeni za pogon kmetijskih strojev, bo imel praktičen pomen samo izven Slovenije, predvsem v Vojvodini. Zopet druge olajšave so praktičnega pomena le za kapitaliste, ne pa za kmeta, malega obrtnika in delavca. Klerikalci, katerih moč je v kmetem ljudstvu, bi nedvomno dovolili olajšave najprej kmetom, če bi sami odloče- vali. Radikali so napravili po svoje, kakor jim je prijalo, in se niso ozirali na zaveznike klerikalce. V teh zadevah si radikali običajno ne dajo mnogo dopovedati. Klerikalcem so vrgli nekaj strankarsko-političnih koristi in takih drobtin, ki ne zahtevajo velikih stro- škov. Le to moč imajo klerikalci v vladi, a od takih uspehov bo Slovenija pod težkimi davč- nimi bremenami dalje hiralna in propadala.

Naš spor z Italijo, o katerem poročamo v posebnem članku, je potisnil v ozadje zani- manje naše javnosti za proračunsko razpra- vo v Narodni skupščini. Spor z Italijo, ki je hotela na podlagi laži, da Jugoslavija pri- pravlja v Albaniji upor, zasesti Albanijo, se je končal

z italijanskim porazom.

Ni se obnesla objestnemu in domišljavemu italijanskemu ministrskemu predsedniku ter vrhovnemu poglavarju fašistov Mussoliniju politika spletkarstva proti Jugoslaviji. Itali- janska vojska nima povoda, da vkoraka v Albanijo, se zasedra v njej in napravi iz nje svoje orožje proti naši državi.

Zanimal je v tem pogledu našo in evrop- sko javnost zlasti

govor našega zunanjega ministra dr. Perića o našem zunanjepolitičnem položaju.

V tem govoru je navajal dr. Perić, da je naša država v prijateljskih ali vsaj ugodnih odno- šajih z vsemi državami razen z Italijo, in da je glavni cilj naše zunanje politike ohranitev miru. Z veliko pozornostjo je zbornica sle- dila zlasti izvajanjem o naših odnošajih na- pram Italiji. Minister je med drugim

izjavil, da temelji naša politika napram Italiji na iskreni želji za dobrimi odnošaji.

Albanskoitalijanska pogodba je, kakor izjavlja minister, vznemirila našo in inozem- sko javnost, ker tvori po svoji vsebini ne- varnost za kaljenje dobrih odnošajev med nami, Italijo in Albanijo. Dokler pa ostane Italija s to pogodbo v mejah medzavezniške- ga sporazuma o neodvisnosti Albanije, ni po- vodov za bojazen, da bi se odnošaji med nami in Italijo spremenili. Glede vesti o na- ših vojnih pripravah in namerah, da bi v Al- baniji izzvali prevrat, je izjavil, o čemer pi- šemo podrobneje v posebnem članku,

da naj italijanske obtožbe preišče mednarod- na komisija,

ki se bo uverila, da Jugoslavije ne zadene nikaka krivda. Pomembna je nadalje tudi mi- nistrova izjava

glede naših odnošajev napram Rusiji,

ki se glasi: «Naše razmerje napram Rusiji se giblje med željo za čim tesnejšimi zvezami z bratskim ruskim narodom in bojaznijo, da današnji ruski režim v Rusiji še ni konsolidi- ran in da bi njegova agitacija, ki stremi za spremembo obstoječega družabnega reda, ne bila nevarna tudi za našo državo. Pazljivo zasledujemo razvoj dogodkov v Rusiji in ves jugoslovanski narod bo z navdušenjem po- zdravil dan, ko bo mogoče z Rusijo obnoviti bratske odnošaje, ki so vedno trdno vezali oba slovanska naroda.

V ponedeljek se je v nedeljo pričeta raz- prava o proračunu zunanjega ministra v Na- rodni skupščini nadaljevala in so se pri tej priliki čule

ostre kritike ministrovega govora,

češ, da je bil meglen in nejasen. Posebno se je obsojala tudi obzirnost napram italijanske- mu izzivanju. Med drugimi je Svetozar Pri- bičević v kritiki naše zunanje politike ome- nil, da je

Rumunija v zadnjem času nastopala proti nam zelo neprijazno.

Manifestacije za Italijo, ki so se vršile te dni v času bivanja našega kralja v Bukarešti, ko je nastal spor med nami in Italijo, ne pokazu- jejo v ugodni luči naših odnošajev z Rumu- nijo.

Med tem se v Narodni skupščini nadaljuje proračunska razprava in se vlada trudi, da bi spravila

proračun pod streho do 1. aprila,

ko se bo začelo novo proračunsko leto. Sedaj še ni gotovo, ali bo prišlo do pravočasnega sprejetja proračuna. V torek je skušala vlada v tej stiski brez vednosti opozicije v nočni seji spraviti nekatere proračune pod streho, kar se pa ni obneslo.

Dejstvo, da se vlada poslužuje takih sred- stev, kaže na to,

da preživlja vlada svoje zadnje dni.

Soteščan:

Med trnjem in osatom

(Povest.)

(Dalje.)

Mati ziblje, lepo poje,
dete milo se smehlja;
še ne ve za tuge svoje
ne za radosti sveta.

Stara Urbinca sta se naselila v Hrastju pri svoji hčeri, ki ju je sprejela z odprtimi rokami. Kmalu sta se privadila novemu kraju, kjer sta sklenila preživeti ostanek življenja. Nobena sinova prošnja ju ni mogla odvrniti od tega sklepa.

Pridnega očeta in skrbno mater je Urbin- čeva hiša jako pogrešala. Lojza ju je nado- mestila s posli in pregovorila moža, da je najel hlapca in deklo. Vdati se je moral, ker se je žena odpravljala «z doma» in zgodaj nekega jutra se je «podrla peč». Čez prag je stopila gospa Štoklja, nesoč v naročju nekaj skrbno pokritega z belim prtom, obrobjenim s širokimi čipkami. Na dvorišču jo je čakal voz, na katerem sta oblastno sedela Vidmar in njegova žena. Odpeljali so se vsi trije — boter, botra in babica z malim poganom proti farni cerkvi.

Krčmar Mačarol ni zamudil nobenega ta- kega prihoda v farno prestolnico. S svojo zgovornostjo in postrežljivostjo je dosegel, da je voz obstal pred gostilno ali zavil na dvo- rišče. Pri njem se je vršila skoro vsaka bo- trinja, sedmina in druge domače slovesnosti.

Tudi tisto jutro je čakal pred krčmo in pozdravil Vidmarja z globokim poklonom. Dosegel je, da je ustavil konja ter ga pre- pustil postrežljivemu oštirju, ki ga je izpregel in povedel v hlev. Ostali so se podali v cer- kev, zapisat novorojenca v človeško družbo.

Čim so se vrnili iz cerkve, je bila botrinja že urejena. Okusno pogrnjena miza je bila okrašena s cveticami, tudi blazinica za novo- rojenca je bila že pripravljena ob peči, kjer je ležalo dete ženskega spola, čigar botri so se gostili pri sosednji mizi.

Vidmarica je položila otroka na blazino ter je sedla zraven botra k obloženi mizi. Pri- zibala se je gospa Mačarolka, pokratkočasit novodošle goste, dočim se je krčmar razgo- varjal pri sosednjem omizju.

«Pridno naraščamo, pridno,» se je prilizo- vala redkobesedni botrci. «Ali imate fantka ali punčko?»

«O, fantka, fantka. Za Martinčka smo ga krstili.»

«Oni tamle imajo pa punčko. Davorinka ji je ime.»

«Bolj imenitno zveni, drugače je isto,» se je vmešal Mačarol. «Kakor Janez in Ivan...»

Krčmarica je stopila k blazinici in motrila novorojenca. — «Nič očetovega nima na sebi,» ga je presodila. «Oči so popolnoma matrne, ostalo pa ne vem, kam bi dejala...»

«Mladi obrazi še nimajo razvitih izrazov,» je razlagala gospa Štoklja. «Navadno so fantje podobni materi in dekleta očetu.»

«To je res,» je Mačarolka pritrdila babici. «Tale punčka tukajle zraven Martinčka je

namreč vsa očetova. Le pogledite jo, ali ni to ves Jeršin?»

Vidmarica je vstala izza mize, da ogleda Jeršinovo prvorojenko in dožene njeno po- dobnost. — «Dobro je razvita,» jo je pohva- lila. «Pa tudi Martinče je korenjak. Samo to- liko je razlike, da je fantek materin in deklica očetova.»

«Letos imamo krepke novorojenčke,» se je pobahal krčmar. Zasukal se je po prstih, natočil kozarce in nazdravil botrom in novo- rojencema.

Krožniki in jedilno orodje je zapelo svojo staro pesem. Izostali so navadni pogovori, celo gostilničar je utihnil in nabiral snov za poznejšo zabavo. Pri pijači človek laže katero reče, dočim so pri obedu usta zaposlena in jezik založen.

Po jedi je bilo gostom treba preskrbeti razvedrila. Krčmar je začel uganjati burke in zbijati šale, ki se nanašajo na rojstvo in krst. — «Ali veste, zakaj otrok zajoka, ko pride na svet?» jim je stavil uganko.

«Zato, ker pride v solzno dolino,» je uga- nila botra pri sosednji mizi.

«Kaj še! Lačen je,» se je odrezal, kar je izzvalo glasno krohotanje.

«No, kako pa izvemo otrokovo bodoč- nost?» je prišel z drugim vprašanjem, na ka- terega mu ni mogel nihče pravilno odgovoriti.

«Kar se materi sanja tri dni pred porodom, se skoro vedno uresniči in takšna je navadno otrokova prihodnost,» je povedal z vso go- tovestjo.

Gostje so se spogledovali, dvomeč nad resničnostjo njegovega odgovora. Mačarol je

V vrstah radikalov samih se vedno bolj zadržuje, da bo prišlo kmalu, mogoče celo pred sprejemom proračuna, do spremembe vlade. Radikali precej odkrito delajo na to, da se ustvari možnost za sestavo široke koncentracijske vlade, ki naj bi spravila proračun pod streho. Tako se je z radikalne strani stavila Svetozarju Pribičeviću

ponudba za vstop SDS v vlado.

obenem pa se želi sodelovanje Davidovičevih demokratov. Klerikalce so te vesti silno poparile, kajti ni verjetno, da bi potem klerikalci še mogli sodelovati v vladi. So pa to še samo ugibanja. Skoro gotovo je le, da bo v kratkem nastopila kriza, ki bo dovedla najbrže do sestave močnejše vlade, kakor je sedanja.

Od zunanjih dogodkov moramo zabeležiti, da

je južnoklajška kantonska vojska zasedla Šanghaj

in Nanking ter drži zasedeno ozemlje krepko v svojih rokah. Padec Šanghaja je izzval v Rusiji, ki podpira Kantonce proti severnim Kitajcem, veliko veselje. V Moskvi so se vršile ogromne manifestacije, katerih se je udeležilo preko 100.000 delavcev, ki so korakali po ulicah z ruskimi in kantonskimi zastavami.

DOPISI

GORNJI LOGATEC. V ponedeljek smo pokopali bivšega podstarosta našega Sokola br. Lojzeta Gostišo. Blagega pokojnika, ki je bil zaradi svoje srčne dobrote splošno priljubljen, ohranimo v najboljšem spominu. — Letošnje praznovanje osvobođenja Logatca iz laške okupacije (dne 19. t. m.) se je zaradi predpusta nekoliko zavleklo, bilo je pa tembolj slavnostno, ker sta sodelovali sokolski društvi iz obeh Logatcev. Svečanost je otvoril domač tamburaški zbor z izbranimi točkami. Sledil je navdušujoč slavnostni govor, ki je izzval navdušene ovacije kralju, armadi in edinstveni Jugoslaviji. Bratje iz Dol. Logatca so zapeli par domorodnih pesmi pri burnem aplavzu. Nato je nastopil gledališki odsek dolnjelogaški s

navajal dokaze in našteval primere iz bližnje in daljne okolice.

Med pripovedovanjem je vstopil trgovec Orivelj, ki je vzbudil nase pozornost. Pivci so vstajali ter ga s pozdravi in pokloni vabili v svojo sredo.

«Oho, botri in botrice!» je ostrmel, kot da ni prej vedel, kakšna družba je v gostilni.

«Mi naraščamo in napredujemo, gospod Orivelj,» je žgolela gospa Mačarolka. «Ne bo nas še konec tako hitro!»

«Pa res, kar dva naenkrat! Kje pa ste jih zajeli, kje?»

«Fantek je Urbinov iz Razorja, deklica pa Jeršinova iz Zalivja.»

«Aha, Urbinov — sin Gorenčeve Lojzike. Zares zalo dete, prava materina podoba. Gotovo nosi tudi njeno ime — Lojzek, kajne?»

«Martinček,» mu je popravila botrica. «Saj smo tik pred njegovim godom. Po očetu se imenuje.»

«Hm, po očetu? Tako, tako, Martinček! — Kakšne bistre oči ima ta mucek in droben obrazek! Kdo ve, kaj vse tiči v tej glavi? Res, pravi angelček!»

Dolgo se ni mogel Orivelj nagledati otroka in nihče ni slutil, kakšni občutki ga vežejo nanj. Splošno je bila znana njegova prijaznost tako s siromaki kot s premožnimi ljudmi. Zakaj se je mož bolj zanimal za dečka kakor za deklico, s tem si niso belili glave. Tudi solze, ki mu je lesketala ob pogledu na otroka, niso zapazili.

Krčmar je trgovcu odkazal prostor pri posebnih mizi, toda on ga je odklonil. Prisedel je k Vidmarju in naročil pijače.

komično opereto «Kovačev študent», ki je našla hvaležno in pozdravljajoče poslušalstvo. Omenjamo, da je prejšnjo nedeljo gostoval gornjelogaški tamburaški zbor v Sokolskem domu v Dolnjem Logatcu. Znak, da je napetost med obema bratskima društvima popustila. V slogi je moč in napredek. Bratsko in plemenito tekmovalje ne more nikomur škoditi. — V nedeljo smo imeli v domačem domu dve kinematografski predstavi: popoldne za otroke, zvečer za odrasle. Aparat nam je dala na razpolago Zveza kulturnih društev. Predvajal se je lep film «Od Londona do Carigrada». Občinstvo je bilo zelo zadovoljno.

POLJANSKA DOLINA. Pretekli teden se je zopet razdelila po Rdečem križu večja vsota jesenskim poplavljenjem. Podpora se je razdelila, kolikor je nam znano, še dovolj pravično in nepristransko. Seveda, vsakogar razdelitve niso povsem zadovoljile. Nekaj pa je, kar se tudi nam ne vidi prav. Tako se je županstvom nakazala podpora baje po splošni cenitvi škode v vsej občini ne glede na to, koliko škode ima županstvo kot tako. Tako je baje dobila občina Trata polovico več kakor občina Poljane, četudi ima občina Poljane gotovo najmanj polovico več škode na občinskih potih in mostovih od občine Trata, ki je v razmerju k temu malenkostno prizadeta, kajti večina potov in mostov v tej občini je deželna. Tukaj ni nekaj prav, kar se mora pripisati nepoznanju dejanskih razmer, in ne kakemu strankarstvu. Zdaj bodo na vrsti brezobrestna posojila, ki pa zopet stavijo take zahteve, katere se dajo morda izpolniti v mestih ali kje drugod, a ne pri nas v teh goratih krajih, ko bo delo trajalo morda par let ali pa še več in pri katerem delu bo prizadeti rabil zdaj te, zdaj druge delavce. Tu zadenemo zopet na nepoznanje razmer pri odločujočih faktorjih, kar se pa še lahko vse popravi, oziroma se naj ne zahtevajo nemogoče stvari.

BOŠTANJ OB SAVI. Nedeljski II. redni občni zbor naših gasilcev je pokazal prav zadovoljiv napredek tega društva. Društvo ima poleg najpotrebnejšega gasilnega orodja tudi lastno godbo, tako da poleg dobredelnega dela goji tudi kulturno delo. Po odbitku dolga znaša društveno premoženje 32.386 Din. Novemu odboru ponovno načeljuje tov. Al. Stopar, ki bo s svojo agilnostjo privedel društvo še do lepih uspehov. Ostali

«Skupaj pijmo,» ga je povabil boter, s čimer mu je jako ustregel. Namignil je krčmarju s tajnim znamenjem na prste, kar je pomenilo «štefan» najboljšega za odlične goste.

«Saj bi ne bilo treba,» se je branila botra Vidmarica. «Zelo vas bomo oškodovali.»

«Pijmo!» jih je pozval trgovec. «Takah prilik ni vsak dan in jih moramo takrat izrabiti.»

Pili so — Vidmar in Vidmarica, sosednje omizje in vsak, kdor je prišel v gostilno. Orivelj je naročal in plačeval. Močna pijača jim je razvezala jezike, vmes so donele zdravice, vpitje in bučen smeh. Vedno bolj so silili v trgovca, slaveč njegovo radodarnost. Mož ni mogel prenašati tolikega vrišča, vzel je klobuk ter se je skrivoma odstranil.

Otroka na blazinici sta pričela priganjati k odhodu. Kazalec stenske ure je kazal polovico dneva, prežitega ob pijači. Botrici sta se zavedli zamude, brž sta pograbil otroka ter se naložili in odpeljali.

Precej onemoglosti in negotovosti je bilo izražene v korakih botre Vidmarice, ko je stopila z otrokom čez Urbinov prag. «Tukaj imaš Martinčka,» ga je oddaleč ponudila materi, ki je željno segla po njem.

«Previti ga bo treba in pa lačen je, revček,» ga je mati milovala. Razvila je plenice in ostrmela.

«Ježeš, to je deklica!» je viknila v strahu in v skrbeh. «Dečka ste zamenjali...»

Istočasno se je pojavil zunaj pred hišo tanek krič. Vsa zasopla je stopila v sobo Jeršinova botrica z otrokom v naročju. «Vašega sem vzela, tako sem se zmotila,» se je opra-

Boštanjčan, posebno gospodarji, so pa dolžni, da ga pri tem podpirajo. — Kupon in s tem zlato uro je našla v milu Zlatorog gđ. Nilka Jerajeva iz Kopolja. Ura je te dni v izlozbi Slapšakove trgovine, kjer je bilo milo kupljeno. Zanimivo pri tem je to, da je baš ista pred meseci našla v milu tudi zlatnik.

MOZIRJE. Tukajšnja podružnica Kmetijske družbe bo priredila 4. aprila t. l. v Mozirju za občine Kobarje, Rečica, Šmartno ob Paki, okoličico Mozirja in trg Mozirje razstavo plemenske goveje živine čistokrvne marijadvorske pasme in ovc iz razstavnega okoliša. Obenem se bo vršil sejem plemenske živine. Interesenti se vabijo k nakupu lepe živine.

ZABUKOVJE PRI SEVNICI. Dovolite par bosed iz našega kraja. Pred nekaj tedni so priredili tukajšnji fantje in dekleta «Prvi april», igro v troh dejanjih, ki je prav dobro uspela. Zlasti dobro so igrali oče Zagorec, Lipovec kakor tudi Maks, Resnici na ljubo povedano, so vsi svoje vloge dobro rešili. Čestitamo vsem igralcem ter želimo, da grede po tej poti naprej. Nit je vdjana, šivalmo torej počasi napredno vez v čast in blagor domovine. Z a b u k o v č a n.

BREŽICE. Gasilci iz občine Zakot smo priredili 27. februarja t. l. v gostilni tovariša Krulca veselico, katere čisti dobiček je bil namenjen za nabavo gasilskega orodja. Da nam brežiški gosp. župnik ni naklonjen, smo že parkrat slišali s prižnice. Sedaj se mu je pa zameril tudi tovariš Krulc, kateremu je g. župnik pisal dopisnico naslednje vsebine: «Vas obvestim, da pri Vas ne bo več velikonočnega blagoslova, ker daste svojo hišo za skrunjenje Gospodovega dne s plesom, celo med službo božjo. Hiša plesa je hiša prokletstva, pa ne hiša blagoslova! Pozdravljeni! M. Jurhar, župnik.» — Pripominjamo, da je bil že od nekdaj v hiši g. Krulca velikonočni blagoslov. G. župnika vprašamo še samo, ali je hiša prokletstva tudi tam, kjer pleše klerikalna mladina, na pr. v Ljubljani, in to celo najmodernejše ples.

ŠMARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH. Po vseh dosedanjih shodih Slovenske ljudske stranke so poudarjali klerikalni voditelji, da smo demokraci brezverci, ki preganjamo duhovščino itd. V najlepši dokaz klerikalnih laži nam služi sedanja klerikalna gonja proti župnemu upravitelju

vičevala. «Jej, kakšen dan je danes, vse se suče pred menoj!»

Odložila je fanta in pograbila deklico. Tako je bila pomota poravnana. Samo Martin je zameril razmišljeni botri, katere nerodnost je povzročila mnogo govornja. «Čemu je tega treba?» je nevoljno mrmral. «Ali moramo prav mi biti tisto godalo, ob katerem se drugi naslanjajo?»

Otroka ni nikdar od blizu pogledal, le od daleč ga je včasih opazoval. Nobene podobnosti ni mogel najti v svoji rodovini temu obrazu; zato se mu je rodila misel, ki je postajala vedno glasnejša: otrok ni moj in moram najti onega, kateremu je bliže nego meni...

Svoje mnenje je nekoč razodel ženi, ki je vidno zardela. «Eh, beži, beži!» to je bilo vse, kar mu je odgovorila v hipni zmedenosti. Pozneje je sicer tajila, kliče svetnike za pričo, toda njena prejšnja zadrega ga je utrdila v začetem sklepu. Dvom se mu je tako globoko vkoreninilo v mehko dušo, da ga ni mogel več izruvati. Vendar si je prizadeval, skrivati svojo bolečino.

Nemo prikrivanje mu je množilo trpljenje. Nekega večera mu je hotel dati duška, na kratko je prijel ženo in zahteval pojasnila v tej zadevi.

«Ne bodi neumen,» ga je zavrnila. «Kakšno domišljije!»

«Govori kakor pri spovedi!» je zapovedal. «Vedno itak ne ostane skrito; bolje je, ako prej izpoveš.»

«Potem ti rečem: Martin je tvoj in pri tem ostanem.» (Dalje prihi.)

g Medvedu. Iz vrst lastnih pristašev je bil tožen na knezoškofijski ordinariat, zaradi česar se je moral zagovarjati pred škofom. Zadeva je pa danes postala vroča za župana, ki bo moral svoje izjave, naperjene proti župnemu upravitelju, dokazati pred sodiščem, kjer je vloženih proti njemu nič več kakor šest tožb. Zavedni farani z zanimanjem zasledujemo to zadevo in stojimo odločno na stališču, da nimamo ničesar proti dušnemu pastirju, dokler ne vnese politiko v cerkev.

ŠMARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH. Tukajšnji klerikalni vodje so v zadnjem času zopet glasnejši po tukajšnjih gostilnah; menda so omamljeni od sedanjih klerikalnih dobrot. Čuje se, da nameravajo ustanoviti Orla in da bosta občini Sv. Krištof in Marija Gradec prispevali v ta namen po 500 Din. V občini Sv. Krištof bo to zaenkrat nemogoče, ker nima tozadavnega kredita v proračunu, pač pa se lahko zgodi v občini Marija Gradec, ki bo mogoče za to imela denar, dasi ga za prepotrebne občinske ceste ni.

SV. MIKLAVŽ NAD RIMSKIMI TOPLICAMI. Dne 3. t. m. je krajevna organizacija SDS vložila pri našem občinskem uradu prošnjo, v kateri je navajala nujno potrebo poprave občinskih poti iz Lož preko Skale k Sv. Miklavžu, katera je res skrajno zanemarjena in ogroža človeško varnost. Zvedelo se je, da je prošnja prišla na pritisk krajevne organizacije pri eni občinski seji v pretres ter da je bil baje storjen sklep in odobren tozadavni kredit, na podlagi česar se je nekaka občinska komisija o stvari na licu mesta prepričala in našla res nujno potrebo za popravo te poti. Žal, se je ta pot do danes popravljala le na papirju, ker je še vedno v zanemarjenem stanju. Čudno se nam vidi, da se občinski odborniki iz prizadetega kraja ne zavzemajo za to. Zato boste pri prihodnjih občinskih volitvah šteli kroglice po pregovoru: Kakršno je delo, tako je plačilo.

REČICA PRI LAŠKEM. Minuli teden so se delile po predlogih g. župana poplavljenem podpore. Deležni podpore so bili celo veliki posestniki z malimi poškodbami in ki imajo velike vsote denarja v hranilnicah.

KURETNO PRI LAŠKEM. Občinska cesta, ki vodi od pivovarne v našo vas, je v tako slabem stanju, da bo v najkrajšem času vsak vozovni promet po njej nemogoč. Imamo občinskega odbornika v Strmci, katerega pa nismo vi-

deli že od časa občinskih volitev. Želja naša je, da gospod odbornik vendar enkrat pregleda to cesto in predlaga cestnemu odboru čimprejšnjo popravilo iste.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Tukajšnji klerikalci, katerih je prav malo, so pričeli dvigati glave. Morda so nasičeni klerikalnih dobrot sedanje vlade. Najbolj se odlikuje med vsemi bivši cestar, ki je bil odstavljen brez dekreta od strani klerikalnih občinskih odbornikov, ki imajo večino v cestnem odboru.

ŠMARSKI OKRAJ. Naše klerikalce je malodane zadela srčna kap, ker smo demokratje pri zadnjih volitvah v oblastno skupščino tako častno napredovali. Že zdaj mislijo, kakšne vrste popra bi si nabavili, da bi z njim preslepili naše volilce. Poslanec g. Turk se je baje že peljal v Beograd, da bi se tam hvaležnega izkazal Zibčanom za njihovo uslugo, ker so mu vse verjeli, kar jim je obljubil. Zdaj bodo Zibčani tako srečni, da jim bosta g. dr. Ogrizek in g. Turk napravila s Pristave do Zibike okrajno cesto, da se bosta lahko z avtomobilom vozila na tamkajšnje shode. Če ne bo država dala denarja, bosta baje iz lastnega prispevala. Radovedni smo, kaj bodo rekli Stefančani k temu. Mi takšna dobra dela samo pozdravljamo. Sicer pa jim je dolžnost in prilika sedaj, da to izvedejo, ker imajo moč v rokah. Hvalijo se tudi, da so izposlovali, da dobe zadružniki Kmetijske družbe drevesa po 5 Din komad iz državne drevesnice. To pa zaenkrat ni res, kakor marsikatera druga njihova hvala nima podlage. Tega pa ti gospodje ne povedo, kaj in koliko so že škodovali s svojo nesrečno politiko baš našim krajem.

PODČETRTEK. Pri nas je pač malo posebnih novic, zato se pa tudi poredko oglašamo. Živimo precej mirno življenje. Poljsko in vinarstvo delo se je začelo. Daj Bog, da bi delali v večjo korist, kakor smo lani, ko smo bili na vseh koncih in krajih tepeni od elementarnih nezgod. — Španska bolezen je pri nas precej ponehala. Zahtevala je tudi smrtne žrtve. — Z gosp. župnikom, ki je pri nas že dolga leta, smo bili precej zadovoljni. Čeprav hud pristaš SLS, vendar ni imel navade agitirati v spovednicah in cerkvi, kakor se to, žal, dogaja tu in tam. Dne 19. t. m. pa mu le ni dalo miru in spozabil se je v toliko, da je tudi on spravil na prižnico politiko. Čudimo se, kaj je dalo povod temu preobratu.

Gospod župnik, lepo Vas prosimo, ostanite nam to, kar ste nam bili do sedaj! Ne delajte med ljudstvom, katerega dušni pastir ste, političnega prepira! Če se pa hočete z nami politično boriti, bodite uverjeni, da ste zadeli na jekleno voljo, katere niti edino zveličavna politika SLS ni v stanu zdrobiti.

SV. TROJICA V SLOVENSKIH GORICAH. V «Slovenskem gospodarju» od 10. t. m. skuša pod naslovom «Domovini» v odgovor nekdo zavračati svoječasni dopis v «Domovini». Mi za danes samo vprašamo: «Kdo je pri pogrebu bivšega načelnika g. Goloba govoril, da od zdaj naprej ne bodo odborniki Posojilnice več delali zastonj, kdo je agitiral proti dr. Weixju, dasiravno ta niti ni član Posojilnega društva in kdo je na predvečer občnega zbora kričal: «Zdaj imam jaz ključce, zdaj se bo delalo drugače!» Morda nam lahko g. Rojko odgovori na ta vprašanja. Sicer mu pa lahko dopisnik «Domovine» pomaga, pa tako, da bo nekdo drugi osmešen, ne pa tisti, ki je «Domovini» poročal resnico. Kar se pa tiče županskega stolca, svetujemo g. Rojku, da vložiti tudi pri prihodnjih občinskih volitvah svojo «protiklerikalno» klerikalno listo. Mogoče mu bo prišel kdo iz Haloz na pomoč. Potem bomo videli, kdo bo lepše zletel, «golobove malenkosti» ali «rojrove velikosti».

GOČOVA. Dragi gospod urednik, moram Vam poročati, kako se kaj imamo pri nas. Najprej naj Vam omenim, da je ob volitvah v oblastno skupščino neki znani klerikalec pisal v «Slovenskem gospodarju», da je bil demokratični shod v Gočovi pri g. Krambergerju, kar je gola laž, kajti demokratje sploh shoda tu nismo imeli. Bil je le klerikalni shod pri g. Vavpotiču, na katerem je bilo komaj deset ljudi, pa še med temi pet demokratov. To sem Vam napisal samo zato, da pribijem laž «Slovenskega gospodarja». Poročati Vam moram tudi, da naši klerikalci kaj radi čitajo «Domovino», ker namreč tudi pri nas slovi prislovica: «Po vsej Sloveniji gre glas: «Le «Domovina» je za nas!»

PREDANOVC. Dne 10. t. m. je umrl v tukajšnji občini posestnik g. Franc Vrataric v starosti 45 let. Pokojnik je bil blaga duša, pošteniak in splošno priljubljen. Zahrbtna in neozdravljiva bolezen ga je dohitela v svetovni vojni. — Dne 11. t. m. je umrla gospa Frančiška Škričeva, stara 32 let, rodom iz obče znane in spoštovane

Ivan Albrecht:

Zgodba o Brlogarju

(Sen iz davnine.)

(Konec.)

Janez je prvi opazil, da se nesrečnež zato ne more svobodno gibati, ker je ves povezan. S hudim naporom sta ga torej z Alenko rešila vezi in ga dvignila. Bil je že tako oslabil, da se ni mogel brez opore držati pokonci. Janez ga torej prime pod pazduho in mu pomaga napraviti zdaj par korakov.

«Ali sem res prost?» vzdihne vzradoščen Romuald, ki kar ne more verjeti, da je rešen.

«Res, dragi svaki! Zahvali se Janezu, ki je imel to moč, da te je rešil. Samo on ima to moč, ker ga še ni zaslepil denar.

«Prekleti denar,» vzdihne Romuald in hvaležno stisne Janezu roko. Od ganotja in radosti ne more govoriti.

«Zdaj pa hitimo,» pravi Janez.

Tedaj se začuje govorjenje in koraki.

«Zalotili so nas,» se prestraši Alenka.

«Upihni luč,» ukaže brž Janez, Romuald pa se trese ko trepetlikin list.

Nato slišijo:

«Nič ne velja, pa je!»

«Moj si in konec!» sikne drugi glas.

«Nič ne velja! Pogodbo si kršil sam,» spet brani prvi.

«Katera gosposka te je preganjala?» vpraša drugi.

«Še slabše ko gosposka!» zastoka prvi.

Janez spozna glas Brlogarja in Zlodéja.

«Slišiš, Alenka,» šepne deklici in jo s prostoro stisne k sebi. Njene vroče solze lijo in se zaustavljajo med njegovimi prsti.

«Oče — dahne z grozo.

Govorjenje se bolj in bolj liži.

«Nočem, pa je,» hrope Brlogar. «Od lastnih otrok sem zavržen! Ali —»

«Oho,» se zareži Zlodéj, «ali so tvoji otroci gosposka!»

Čutiti je, kakor da se onadva rujeta. Naenkrat se odpro vrata, ki jih dotlej ni nihče opazil, in Janez zagleda pred seboj dvorano podzemeljske špilje, kjer je Brlogar podpisal pogodbo z Zlodéjem.

«Sveti križ božji!» krične Alenka, ko zagleda, da tišči Zlodéj njenega očeta za vrat. Peklenšček odneha, Alenka in Janez in Romuald, Metin mož, pa planejo na pomoč.

«Bog mi stoj na strani!» zakliče Janez, pa se že strese zemlja in med strašnim treskanjem izgine vse in se izgubi tudi Janezova zavest.

III.

Beg iz zanke.

«Janez,» je rahlo poklicalo. Ko se je Skalarjev ozrl, je videl Alenko kraj sebe. Bila je shujšana in bolj podobna mrliču nego živemu bitju.

«Alenka, za božjo voljo, kaj pa je s teboj?»

Prijel jo je za obe roki in jo vprašujoče gledal, toda Alenka se ni ganila. Kakor izgubljena je strmela nekam v daljo in sunkoma podhrtevala.

«Že tri dni iščem očeta,» je nazadnje povedala in omahnila na Janeza. «Tako so bili

slabi, ko so šli z doma, da so se kar opletali, pa jih nisem mogla pregovoriti, naj ostanejo doma. Moj Bog, sama ne vem, kaj naj zdaj počnem in kam naj se še obrnem.»

Janez je pomislil. Počasi se je dramilo v njem vse, kar je doživel z Brlogarjevimi.

«Nesreča,» je vzdihnil brez moči in žalostno ogledoval Alenko. Naenkrat se mu je posvetilo:

«Da bi si le tvoj oče kaj ne naredil —»

«Saj to me skrbi —»

«Potem morava, seve —»

Nič ni vedel, kaj morata. Jel se je ozirati okrog in je strme opazil, da ne stoji v gmajni, tam kje poleg «Ravbarske kamre», ampak v Zali, globoko doli pri Idrijci. Pot je ozka, na reko doli pa taka strmina, da je treba samo enega napačnega koraka, pa strmoglavi človek v globino.

Reči je hotel:

«Kako neki sem prišel sem? In zakaj si prišla semkaj ti?»

Alenka mu je menda razbraja vprašanje iz oči, ker je jela praviti:

«Veš, semkaj so hodili oče nad popotne ljudi. Še zdaj me zmrazi, ko pomislim... Treba je samo spretnega sunka —»

«Sem, praviš?» je rekel Janez.

«Pozneje ne več. Bilo je vse kar doma. Saj si videl —»

Res, saj je vse videl! «Joj, kje je neki Romuald,» se je spomnil Janez, Alenka pa je nadaljevala:

«Odkar sva rešila Romualda, so bili oče čisto izgubljeni. Vse lansko poletje se niso do-

družine Dane iz Polane. Pokojnica je bila dobra mati. Zapustila je dobrega soproga in 10 let staro hčerko. — Predčasno smrt obeh je povzročila kruta španska bolezen. Ob veliki udeležbi občinstva in tukajšnjega gasilnega društva sta bila pokojna položena k večnemu počitku na tukajšnjem pokopališču. Blag jima spomin!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

DOLGOTRAJNA LUCERNA.

V zadnjih letih, odkar dobivamo seme laške lucerne v naše kraje, se čujejo pogoste pritožbe, da je ta lucerna dosti manj vredna, da je proti pozebi bolj občutljiva in da sploh ne traja dolgo. Po par letih nam že odpove, tako da je treba dotične njive obdelati za kaj drugega.

Pri laški lucerni nastane sploh vprašanje, če je res pristno laška. Prav mogoče je, da je prišlo seme iz afriških kolonij ali pa od kod drugod, n. pr. iz Španije ali Argentinije. Semenska trgovina je danes tako razvita, da si semenski trgovci hitro pomagajo. Če ne dobe semena v enem kraju, ga poiščejo v drugem. Francozi pridelujejo seme lucerne doma, dobivajo ga pa tudi iz francoskih kolonij v Afriki, in tako je prav mogoče, da kupujemo pod imenom francoskega semena tudi afriško seme, kjer je ta kultura danes močno razširjena.

To je velika nepravilna in škoda, če nam lucerna čez par let izgine, pozebe ali pa tako oslabi, da se ne izplača puščati jo še dalje za košnje. Pomisliti moramo, da je lucerna rastlina bolj ugodnih krajev in tal. Lucerna uspeva po vinskih in turističnih krajih. Zelo naravno je, če nam lucerna prinešena iz toplih južnih krajev v kratkem odpove. Preveč je po teh krajih zmehkužena.

Dosedaj smo bili s pristnim francoskim semenom prav zadovoljni, ravno tako pa tudi s semenom, ki smo ga dobili iz ugodnih krajev Nemčije in Ogrske. Z naprejem bo treba zahtevati pri lucerni jamstvo za pristnost enega in drugega semena, da se kolikor mogoče zavarujemo pred vpeljavanjem afriškega in španskega semena.

Važno je nadalje vprašanje, če bi se ne dalo pridelovati potrebno seme doma. To bi bila naj-

hitrejša rešitev perečega vprašanja. Domača lucerna bi najbolj prijala. Ali domače lucerne skoraj nimamo, ker smo zmeraj kupovali le tako seme, ki je bilo pridelano v drugih krajih. Škoda tudi, da je na mali naši kmetiji tako malo prostora za take semenske kulture, večja posestva nam pa vsled agrarne reforme zginjavajo. Zadrudnim delom bi se dalo nekaj doseči, ako bi bili naši kmetovalci bolj organizirani in ako bi imeli več zmisla za zadrudne vpeljave.

Najboljši kraji za pridelovanje lucerne so tam, kjer raste tudi divja lucerna, kjer je zemlja dosti globoka in dosti bogata na apno.

Če ne bo drugače, se bomo morali nazadnje sprijazniti tudi z manj časa trajajočo lucerno kakor je bila dosedanja. Če imamo od nje tri leta bogate košnje, se njeno obdelovanje tudi še izplača.

KRTINE IN MAH PO NAŠIH TRAVNIKIH.

Če pogledamo na naše travnike v zgodnji pomladi, vidimo, da so po večini polni krtin in mahu. Krtina pri krtini, taka je slika travniškega površja po mnogih legah. Lahko si predstavljamo, kako prevotljena je zemlja po takih travnikih. To ni brez vse škode. Navadno sodimo, da je moralo biti po teh legah vse polno črvov, ki so dajali krtom potrebno pašo. Ko bi mogel človek zreti v notranjost zemlje, bi bilo pojasnjeno marsikatero življenje, ali tako sodimo navadno brez globljega prepričanja. Toliko vemo, da je krt žužkojedec in da mu gredo v slast tudi črvi ali ogrci. Ali še raje uživa krt gliste in mnogo jih je, ki trdijo, da se preživlja krt večinoma od glist, ki so v zemlji koristne, ker pomagajo dovajati zrak v nižje plasti zemlje, dalje ker uživajo zemljo ter jo ugodno pretvarjajo za rastlinsko hranitbo. Krt skrbi po drugi strani s svojimi številnimi rovi tudi za izdatno zračno drenažo (dovažanje zraka v zemljo), ali navsezadnje je površna plast zemlje preveč razrita in izpodjedena. Kjer se krt preveč razmnoži, ni nič čudnega, če ga kmetovalci preganjajo in zatirajo, kajti če ima biti škoda večja kakor je korist njegova, je upravičeno, da ga pokončujemo. Potrebno je to v takih primerih, če storišmo seveda tudi kaj za podvrtane travnike. Ni zadosti, da poravnamo krtine in da pomagamo s tem tudi koscem, ampak treba je, da obdelamo take travnike tudi z valjarjem, ki votlinasto zemljo nazaj

stisne. To velja tudi za mišje luknje in za rove, ki jih dela voluhar po sadnih vrtovih in drugod. Treba o tem le malo razmišljati, da pridemo do takih zaključkov.

Prav tako je tudi z mahom po travnikih. Sedaj ga vidimo vse polno po travnikih, ko pa trava odraste, čepi skrit v travniški ruši. Ali mislite, da nam ta mah koristi? Tudi tukaj je treba le malo razmišljati, da pridemo do zaključka, da je mah velik škodljivec, ki ga je treba po travnikih povsod preganjati. Mah zajeda dobre travniške rastline. Čista travniška ruša ali pa mahovita je glede svoje rodovitosti in vrednosti kakor noč in dan. Mah moramo zaradi tega trebiti, dokler ga ne iztrebimo. Z brano, z gnojenjem in pašo ga bomo povsod zatrili, po mokrih legah pa poglavito z osuševanjem.

PODSAJANJE GOZDNIH GOLIČAV.

Pri nas leži veliko gozdnega sveta praznega in zanemarjenega. Drevje se izseka, prostor pušči v nemar. Takih gozdnih pleš najdemo povsod. Po takih mestih se naseli praprot, brinje, robida itd., sama ničvredna šara, sam plevel. Koliko gozdnega prostora je na ta način zavrženega in zapuščenega! Pri velikih posestnikih se kaj takega navadno ne dogaja, zato pa vidimo v gozdovih malega posestnika tako slabo ravnanje, kakor da bi malemu posestniku ne bilo treba dohodka s takih prostorov. Če jih tudi sami ne bomo uživali, je pa sveta dolžnost, da skrbimo za svoje in za svoje potomstvo. Prazne gozdne prostore moramo zasajati in podsajati, če ni naravnega spodrastka ali naraščaja. Koder se pokaže dosti mladega naraščaja, tam ni treba vmes posegati, razen da trebimo take prostore od plevela, zlasti visokega plevela. Po praznih mestih je pa treba, da jih sami podsajamo in da skrbimo na ta način za nov pomladek. To ni potrebno le iz gospodarskih ozirov, ampak tudi iz ozirov na dolžnost, ki jih imamo nasproti svojim potomcem. V ostalem je pa tudi sramotno za nas, če puščamo take goličave nedotaknjene, če puščamo, da se po takih plešah živina pase itd. Na ta način ne smemo gozda zanemarjati in izkoriščati, ne da bi zanj tudi kaj storili. Žalibog da po naših kmetijskih gozdih le prepogostoma vidimo žalostne slike slabega gospodarstva.

Sedaj je čas, da gozde podsajamo. Kjer so prazni prostori, naj se otrebijo od visokega ple-

taknill nobenega dela, zima jih je pa tako dajala, da sem bila že res v skrbeh —

«A lani je bilo to, praviš?» se je začudil Janez. «Sem mislil —» je še nadaljeval in takoj obmolknil.

Alenka se mu je čudila:

«Kako je le neki s teboj, da te čas tako zmede?»

«Res,» je dejal Skalarjev, «sam ne vem.»

Potlej je spet obmolknil. Divja pokrajina, v nebo strmeče gorovje, skalovje in drevje, ki je pošepetavalo v lahнем vetru, voda v globini, ki je bobnela po tesni strugi in brzela dalje, vse se je zdelo Janezu silno nepojmljivo in mu je jemalo besedo.

«Kaj praviš sedaj?» je čez čas vzdihnila Alenka.

«Če bi našla očeta, če bi našla živega,» je menil Janez, «potem bi že —»

«Ali misliš, da bi?» je zadržala nada v Alenkinih očeh.

«Seve, gosposko bi pritegnili —»

«Kako?»

«No, tako — samo očeta je treba —»

«Očeta,» je kakor odmev ponovila Alenka. Ko sta tako ugibala, se je zadelo Janezu, da je nekaj zahreščalo med lesovjem. Ozrl se je v tisto smer in zagledal, da visi Brlogar na močni smrekovi veji. V nagli odločnosti popusti deklco in plane tja. Brlogar se je namreč še zviljal, iz česar je Janez spoznal, da je še živ. Troja ogabnih črnih pošasti je plesala in se režala pod njim.

«Oče,» kriknje Alenka, ko se ozre za Janezom in zagleda visečega Brlogarja. Hitro šine tudi ona na pomoč. Hipoma je vrv pre-

rezana in Alenka in Janez se trudita, da bi spet vzdramila onesveščenega samomorilca. Po dolgotrajnem naporu se jima slednjič tudi res posreči. Ko odpre Brlogar oči, se ves zgrešen ozira zdaj po tem, zdaj po onem. Videti je, da ne more spoznati ne lastne ličkerke ne Janeza.

«Oče,» dahne Alenka, «ubogi moj oče —»

«Ti —»

Veselje in strah se zaiskrita v Brlogarjevih očeh.

«Ali boste mogli do Idrije peš?» vpraša Janez.

Zdaj ga šele Brlogar spozna.

«O, Skalarjev?!»

In potem, kakor da se sramuje svojega dejanja:

«Ali si ti pokazal Alenki?»

Mesto Janeza odgovori Alenka sama:

«On, on! Brez njega ni rešitve ne pomoči!»

Počasi Brlogar sede.

«Kje je pa —? Ali je odšel?»

Dasi nikogar ne imenuje, vesta Janez in Alenka, da misli Zlodéja.

«Nas se boji,» reče Janez tjavendan, «pa jo je odkuril.»

Alenka se mu s pogledom zahvali za dobri domislek, ki je Brlogarja takoj znatno okrepil.

«Oh, če bi mogel,» vzdihne in proseče pogleda hčer, «če bi mogel izbrisati vse, kar je bilo! ... Moji dnevi so šteti! ... Rajna tvoja mati, Alenka, mi je prišla povedat. Tako razločno sem jo videl v sanjah. Reši se, je dejala, pa spet: Reši se, reši se! Kako naj se rešim?! Moje življenje je izgubljeno, moje življenje in vse, vse — na veke ...»

Ko je Janez videl, kako spet napada moža obup, je jel siliti na pot. Brlogar se je dal tudi res kmalu pregovoriti, toda noge so bile pre-slabe in so mu odpovedale pokorščino. Zato ni Janezu preostajalo nič drugega, nego da si ga je optal in odnesel proti Idriji. Alenka je jokaje šla za njim. V Idriji so najeli voz. Komaj malo živega Brlogarja sta Janez in Alenka naložila na voz in ga odpeljala.

To je bila žalostna vožnja. Po samotni cesti so sopihali konji, da je kar puhtelo in se kadilo iz njih, a Janezu se je le zdelo, da ne pridejo nikamor naprej. Serpentine so se vile v neskončnost. Alenka je trepetala:

«Bog daj, da bi le še živega pripeljali očeta domov!»

Janez je tolažil, kakor je vedel in znal. Zaupal ji je ves svoj načrt, ki ga je bil zamislil v Zali. Treba je Zlodéju dokazati, da je kršil pogodbo, pa je oče rešen. Vse drugo se bo že kako popravilo.

«Ali mrtvih ni mogoče več priklicati v življenje,» je vzdihnila Alenka.

«To je res,» je menil Janez, «vendar upajva, da bova vse popravila —»

«Janez —»

«Kaj bi rada?»

«Tako sem srečna, kadar vem, da si blizu mene. Kjer si ti, tam je vse dobro. Romuald je rekel, da bi ti rad dal pol svojega inetja —»

«Romuald —» se je zavzel Janez. Potem se je domislil, kdo je to.

«Saj mi ni treba,» je dejal takoj nato Alenki.

«Zdrave roke imam —»

«Ti si svetnik,» je vzdihnila Alenka.

vela (različnega ničvrednega grmičja, brez, topolov, brinja, robide itd.) in posade z dobrimi sadikami pripravnega gozdnega drevja. Če se nismo prej pobrigali za potrebne sadike, storimo to sedaj v zadnjem trenutku. Obrnimo se do naših gozdnih uradov in naročimo potrebne sadike. Kolikor znano, se dobe razne gozdne sadike tudi pri šumarskem oddelku Velikega županstva v Mariboru. Obrnimo se tja, če jih doma ne dobimo. Goličav pa ni puščati praznih. Povsod je treba dela in skrbne roke gospodarja, da pridemo naprej s svojim gospodarstvom. Zanemarjenja gozdnih prostorov pa mora biti konec.

Lepo obiskana glavna skupščina Hmeljarskega društva za Slovenijo

Kljub neprijaznemu vremenu se je 13. t. m. zbralo na 48. redni glavni skupščini Hmeljarskega društva za Slovenijo v Žalcu ogromno število hmeljarjev iz vseh krajev društvenega okoliša. Zborovanje je otvoril društveni predsednik gosp. Roblek, a letno poročilo je podal društveni poslovodja g. Petriček. Iz poročila povzemo:

Hmeljarsko društvo za Slovenijo v Žalcu je imelo v minulem letu 684 članov, kolikor jih doslej še ni imelo nikdar. Legitimacij za polovično vožnjo na železnici hmeljskim obiralcem se je izročilo 935, in sicer 273 strankam za približno 10.000 obiralcev, s čimer se je hmeljarjem priborilo okroglo 40.000 dinarjev.

Minister za kmetijstvo in vode je lansko leto javil Hmeljarskemu društvu, da je voljan ustanoviti hmeljarsko šolo v Savinjski dolini, in v to svrhu postaviti v letni proračun vsoto 4—5 milijonov dinarjev pod pogojem, da prispevajo okrajni in občinski zastopi kakor tudi drugi merodajni činitelji primerne vsote. Oblastnemu kmetijskemu referentu pa je bilo naročeno, da prouči vse vprašanje ter izdela konkretne predloge. V to svrhu so bili sklicani v Zalec 7. junija 1926. na posvetovanje merodajni činitelji, predvsem Hmeljarsko društvo, Hmeljarna in občinski zastop trga Žalca. Posvetovanje je poteklo ugodno in se je že ogledal prostor, potreben za stavbo šolskega poslopja. Ta prostor bi darovala šolska občina brezplačno. Glede prispevkov krajevnih čini-

teljev je društveno vodstvo razposlalo dobro utemeljene prošnje vsem okrajnim in občinskim zastopom ter vsem denarnim zavodom celega hmeljskega okoliša. Krajevni činitelji bi morali po izjavi merodajnih oseb k stroškom za ustanovitev hmeljarske šole v Žalcu prispevati najmanj en milijon dinarjev, toda uspeh je bil, da so obljubili komaj eno petino te vsote.

Društveni poslovodja je priredil v minulem letu več poučnih shodov. Razen tega je priobčeval po domačih časopisih poučne članke o hmeljarstvu. V svrhu informacij hmeljskim trgovcem o vsakokratnem stanju naših hmeljskih nasadov, o hmeljski kupčiji in razpoloženju na domačem trgu je društveni odbor sestavil in razposlal 10 poročil na razne korporacije in časopise v inozemstvu ter Udruženju vojvodinskih hmeljarjev v Petrovcu. V informacijo našim hmeljarjem o stanju inozemskih hmeljskih nasadov, o hmeljski kupčiji itd. pa je društveno vodstvo objavljalo v domačih časopisih primerne članke in notice. Brzojavna tržna poročila med glavno sezono je dajalo društvo 72 strankam.

Množina lani pridelanega hmelja v tem okolišu se cenil na okroglo 8000 metrskih stotov, kar se je pridelalo na približno 1000 ha obsegajočem zemljišču. Hmeljska kupčija je bila zelo živahna. Konec meseca septembra je bilo sedem osmink vsega hmelja prodanega po različnih cenah do največ 120 dinarjev za kilogram. Letnik 1925. se je prodajal po 75 dinarjev, 1924. pa po 50 dinarjev za kilogram. Živahna kupčija je pričala, da je bil savinjski pridelanek najlincejši kakovosti. Žal, so se hmeljski prekupci tudi minulo leto pritoževali zaradi zanikrnega obiranja in sušenja ter zaradi nepoštenosti pri kupčiji.

Društvu, ki je storilo že toliko za naše hmeljarje, lahko z mirno vestjo priznamo velevažen pomen za hmeljarske koristi. Zato je dolžnost vsakega hmeljarja, da se vpiše v lastno strokovno društvo in tudi redno plačuje članarino. Saj dela vse to le sebi v korist.

Vinarsko društvo in „Naša Gorica“ v Mariboru

Pripravljalni odbor za ustanovitev Vinarskega društva v Mariboru (za mariborsko in ljubljansko oblast) zaključuje svoje delo. Dne 2. aprila t. l. bo Vinarsko društvo v Mariboru ustanovljeno, a

že v maju bo izšla prva številka ilustriranega mesečnega glasila »Naša Gorica«. Kakor vinarstvo samo zase nikjer ne obstoja, niti ne more obstojati, marveč tvori le del naše kmetijske produkcije, tako bo tudi »Naša Gorica« obravnavala vse kmetijske panoge in druge gospodarske stroke, ki so med seboj in z vinarstvom ter s kletarstvom, odnosno s celokupno vinsko obrtjo v zvezi, kakor so n. pr. vinarstvo s kletarstvom, sadjarstvo z uporabo sadja, vinska in sadna trgovina z gostilničarstvom, živinoreja z mlekjarstvom in živinozdravstvom, travništvo s pašništvom, poljedelstvo, vrtnarstvo, kmetijske melioracije in operacije, gozdna kultura, zakonodaja, kmetijsko gospodarstvo in računovodstvo, zadružništvo in kmetijske organizacije sploh, kmetijsko šolstvo, gospodinjstvo, higijena kmetijske hiše, kmetijska statistika, meteorološka opazovanja in drugo.

Temeljito in ne na zadnjem mestu se bodo obravnavala vprašanja o hmeljarstvu, za katero je pri nas deloma že vse preveč zanimanja, da se je ta poleg vinogradništva najintenzivnejša kmetijska kultura skušala ohraniti na sigurni podlagi in v okviru, katerega ji prirodni pogoji določajo. Dajali se bodo društvenikom in naročnikom v »Naši Gorici« odgovori na pismena vprašanja. Kakor Vinarsko društvo tako bo tudi »Naša Gorica« samo gospodarski, strokovni, stanovski glasnik kmetovalca, ki jo bo dobival za nezatno društveno letno članarino do nadaljnjega samo 20 Din zastoj. Izven Slovenije bo znašala naročnina 40 Din, cena za posamezno številko pa povsod 4 Din.

Na splošno željo in na podlagi enodušnega sklepa pripravljalnega odbora prevzamem uredništvo in upravnništvo »Naše Gorice«, tedaj poleg svoje zelo odgovorne glavne službe mnogo težavnega dela, kateremu se pa hočem posvetiti z vsemi svojimi skromnimi močmi v trdni nadi, da me bodo pri tem vsi napredni kmetovalci in za dobro stvar vneti kmetijski strokovnjaki, moji tovariši, ter pravi prijatelji našega kmetijstva vobče izdatno podpirali, za kar jih tem potom tudi v imenu dobre stvari prosim.

Glede na potrebe posameznih kmetijskih panog se bo ustanovil poseben strokovni svet kot posvetovalni organ uredništva, ki bo najsigurnejše jamstvo, da nam bo »Naša Gorica« nudila več, nego nam more vnaprej obetati. Eden

«Ni tako, ne,» je menil Janez, «samo na denar pa res nisem navezan —»

«Potem me boš zaničeval,» je zaihtela Alenka.

«Tebe?»

«Mene, da... Zaradi denarja —»

«Saj ti vendar nisi denar,» se je razgrel Skalarjev. In kar sama se je ovila njegova desnica njenega pasu.

«Me imaš torej vseeno rad?» je dahnila Alenka.

«Tebe, srce moje? Oj, glej, kar sem in kar imam, vse je samo božje in tvoje —»

Ko je Janez to izrekel, je zaječal Brlogar: «Srečni ljudje —»

Drugega nič. Ko pa se je Janez ozrl po njem, je opazil, da ga vijejo krči in da tišči pene iz ust.

Alenka se je prestrašila, toda Janez jo je hitro pomiril:

«Nič se preveč ne boji! Tudi to trpljenje mora biti prestano, da bo izbrisano gorje nedolžnih. Drugače ni upanja.»

Alenka je zaihtela in jela božati očeta po zgubanem čelu:

«Oh, ljubi oče, le voljno potrpite, z božjo pomočjo bo še vse dobro!»

Brlogar je zatulil in se zvil, Janez pa je zdajci opazil, da gre kraj voza Zloděj, kakršnega je videl na Uršini svatbi. Srdito se je režal in venomer silil k Brlogarju.

S takim strašnim spremstvom so se nazadnje le srečno pripeljali domov. Zloděj se je režal in skakal okrog voza, toda Janez je znal vedno ukreniti tako, da si poslanec črne oblasti ni upal seči po Brlogarju.

Alenka je sklicala hlapce in dekle, ki so pomagali prenesti Brlogarja na posteljo. Ko je mladenka videla Janezov pogum in njegove uspehe, je tudi sama začela bolj zaupati vase in — še bolj — v Janeza. Z očmi je sledila vsaki njegovi kretnji, vedno pripravljena, da na vrat na nos izpolni sleherno njegovo željo.

«Je kaj hitrih konj pri hiši?» je vprašal Janez.

«Dva sta ko veter,» je povedala Alenka.

«Hitro po sveče, po blagoslovljene,» je ukazal takoj nato hlapcu, ki je res takoj zajahal in oddirjal.

«Drugi takoj po grajskega sodnika,» je ukazal Janez.

Na mig je bilo povelje izvršeno. Medtem je prvi hlapec že pridiral s svečami nazaj. Janez jih je takoj našel. Tedaj pa se je začelo okrog hiše tako divjanje, lajanje in tulenje, da so se vsem navzočim ježili lasje. Netopirji, sove in vsa mogoča zalega je obletavala hišo, medtem ko je poglavar sam, črni Zloděj, bušil zdaj na eno, zdaj na drugo okno; da bi prišel noter.

No, njegov trud je bil zaman. Brlogar je sicer ječal in se zviljal v strašnih bolečinah, vendar se je Alenki vselej odzval z vzdihom, kadar ga je poklicala. Tako so vedeli vsi, da se mož zaveda, kaj se godi.

«Le potrpi, Alenka, vse bo še dobro! Saj so samo še minute!»

Brlogar je pogledal.

«Janez,» je zaklical s slabotnim glasom.

«Kaj bi radi?»

«Z menoj je konec,» je dejal Brlogar.

«Bodi srečen z Alenko, samo denarja se ne

dotikaj. — Vrzi proč — se ga drži kri, vroča, nedolžna človeška kri —»

«Nič se ne bojte,» je obnavljal Janez upanje, «nič se ne bojte! Grajski že jezdi! Vse bo dobro!»

Res so prijezdili proti hiši trije. Brlogarjev hlapec in še dva gospoda z njim.

«Hitro, hitro,» je prosil Janez.

«Ali je res?» so se čudili grajski.

«Res,» je ponovil Janez. «Brlogar je že povedal sam in prosi, da ga obsodite po postavi —»

Zdajci si je Brlogar opomogel.

«Ali je gosposka tu?»

«Gosposka, oče!» je potrdila Alenka.

Brlogar se je vzravnil. Nenadoma so se mu rnille pojemajoče moči.

«Gospodje,» je zahropel, «grešil sem, nedolžno kri sem prelivaj, ubijal, moril za denar, za denar. Vzemite denar in ga dajte tistim, katerih je. Vzemite denar in sodite mene — Sodite me in obsodite po zasluženju —»

In gospodje so zapisali in povedali, da odslej ni Brlogarjevega nič več.

Brlogar je zahropel:

«Ali zdaj slišiš, kaj, ali slišiš, da me je prišla gosposka?!»

Med besnim grohotom se je odprlo okno. Strašen vihar je zahrul, da se je stresla vsa hiša in so šklepetali podboji pri durih. Skozi okno pa je čofnilo: Zloděj je bil treščil v hišo pogodbo, ki je bila zdaj brez vrednosti zanj. Med treskanjem, grmenjem in bliskanjem je odhrul v svoje carstvo, Brlogar pa je mirno izdihnil svojo preplašeno dušo.

glavnih pogojev za to pa je, da kmetovalci, kmetijski strokovnjaki in prijatelji kmetijstva že kar zdaj začnejo pošiljati prispevke za list, ki bo tako hkrati tudi njihov glasnik. Za sodelovanje so predvideni razmeroma lepi honorarji po načelu: kakršno delo, takšno plačilo.

Andrej Ž m a v c,

ravnatelj vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Ameriške in evropske žitne borze so koncem minulega tedna in v ponedeljek zabeležile padanje žitnih cen. Enako je tudi na blagovni borzi v Novem Sadu opaziti nagibanje k popustu cen. V torek so bile na novosadski borzi za 100 kg na debelo naslednje cene: pšenica 300 do 307.50 Din, turščica 150 do 162.50 Din, moka «0» 460 Din.

ZIVINA. Na zadnjem mariborskem živinskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 7 do 8 Din, poldebili 6 do 7 Din, plemenski 5.50 do 6 Din, klavne krave, debele 6 do 7 Din, plemenske 5 do 6 Din, krave za klobase 2.50 do 3.50 Din, molzne in breje 5.50 do 6.50 Din, mlada živina 6 do 7 Din. Prodalo se je nekaj živine tudi za Avstrijo in Italijo.

Sejmi

26. marca: Dobova pri Brežicah, Lukovica pri Domžalah, Teharje, Slovenjgradec.

28. marca: Kostanjevica, Litija, Sv. Lenart v Zabukovju, Lemberg.

31. marca: Studenec pri Krškem.

1. aprila: Videm (samo za živino).

2. aprila: Mokronog, Rakek, Podsreda-Svete gore.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 22. t. m. v devizah:

100 avstr. šilingov za 800.50 do 803.50 Din;

100 nemških mark za 1352 do 1355 Din;

100 italijanskih lir za 258.20 do 260.20 Din;

1 dolar za 56.75 do 56.95 Din;

100 franc. frankov za 222.98 do 224.98 Din;

100 češkoslov. kron za 168.30 do 169.10 Din.

«Bog ti daj večni mir in pokoj!» je vzdihnil Janez, ko je opazil, da je kanila Brlogarju mrliška solza iz oči.

«Bog vas glej s svojo milostjo,» je vzdihnila Alenka in pokleknila k postelji.

Grajski so pokleknil.

«De profundis clamavi ad te, Domine,» je začel eden.

Drugi ž njim:

«Domine, exaudi vocem meam!»

«Alenka,» je dahnil Janez in hotel pokleknil k svojega srca kraljici. Tedaj ga nekaj silno strese. Janez se prestraši, plane kvišku in se — vzbudi. Pred njim stoji ogljar Andrej in se reži na veš glas:

«No, fant, ti si se pa res počteno zagledal. Vso noč kličeš samo: „Alenka, Alenka!“ Da bi te koklja brnila, vsaj dekletu povej, kako brenčiš, ne pa meni pri ogljenici!»

Janez, ki je bil še ves omoten, se je šele zdaj zavedel, da je vse to presanjal. Jel je pripovedovati Andreju svoje sanje, ogljar pa je prikimal:

«Ja, ja, take so se godile včasih pri Brlogarjevih. No, pa nič ne de! Današnji rod že ni nič več deležen tega in imaš zato Brlogarjevo Alenko, tisto ševe, ki živi danes, vseeno lahko rad. Samo njej povej, ne meni —»

«Pa bom, kadar pride tako,» se nasmehne Janez in odide k ogljenici. Iskreno se oglasi pesem:

«Zareči ogenj brez plamena
v mojem srcu zdaj gori —»

«Srečen človek,» vzdihne Andrej, si nažge pipo ter odide za Janezom.

Kratke vesti

— **Živinski in kramarski sejem v Zabukovju pri Sevnici,** ki bi se imel vršiti 4. aprila, je preložen za teden prej, to je na 28. t. m., ker se bo 4. aprila vršil sejem v Sevnici. Na mnogoštevilni obisk se vabijo prodajalci in kupci.

DOMAČE NOVOSTI

* **Za Vodnikovo družbo!** Vsi poverjeniki Vodnikove družbe se naprošajo, da pospešijo nabiranje članov. Ker je še mnogo krajev, kjer ni poverjeništev, naj se javijo poverjeniki direktno na naslov: Vodnikova družba v Ljubljani. Družba bo tudi letos izdala za malenkosten znesek 20 Din štiri krasne knjige, od teh dve leposlovne vsebine, pratiko in eno knjigo poučne vsebine.

* **Nadziranje grobov naših vojakov v Nemčiji.** Ministrstvo za vere je odposlalo načelnika Dragoljuba Janjiča v Nemčijo, da pregleda, v kakšnem stanju so tamkaj grobovi naših v svetovni vojni padlih vojakov, ker Nemčija zahteva, da naj naša država vzdržuje nemške grobove v naših krajih v čim lepšem stanju.

* **Dve novi krajevni organizaciji SDS v mariborski oblasti.** Da se strankino delo v mestu Mariboru poglobi in da se čim bolj izvrši načelo delitve dela, se je v zmislu sklepa na občnem zboru strankine organizacije, ki je obsegala do sedaj II. in III. okraj, v četrtek 17. t. m. ustanovila za meljski okraj nova krajevna organizacija, h kateri je že pred ustanovitvijo priglasilo svoj pristop nad 60 članov. Ustanovni sestanek pri g. Starmanu so posetili tudi zastopniki ostalih mariborskih organizacij ter podali odbor nove organizacije nasvete glede delovanja. V odbor organizacije so izvoljeni možje iz vseh stanov, zlasti železničarji in delavci, ki tvorijo večino prebivalstva v tem predmestju. — V nedeljo 13. t. m. se je vršil sestanek somišljenikov SDS v št. Vidu pri Grobelnem. Udeležili so se ga najodličnejši možje in mladeniči iz vse občine. Po pojasnitvi oblastnega in sreznega tajnika SDS so soglasno sklenili, da se za občino št. Vid ustanovi strankin krajevni odbor, v katerega je vstopilo 14 članov pod predsedstvom uglednega kmetovalca g. Franca Goleša.

* **Nova krajevna organizacija SDS se je v nedeljo 20. t. m. ustanovila na sestanku v Jarenini (srez Maribor levi breg).** Organizacija šteje že lepo število članstva in možje ter mladeniči, ki so stopili v odbor, so nam jamstvo, da se bo število članstva v najkrajšem času znatno pomnožilo ter da bo organizacija v Jarenini med najmočnejšimi našimi podeželskimi organizacijami.

* **Za sodišče pri Sv. Juriju v Prekmurju.** Pišejo nam: Zborovalci, zbrani na velikem ljudskem javnem zborovanju 13. t. m. pri Sv. Juriju (Prekmurje), a) opozarjamo merodajne faktorje na obupne gospodarske in prometne razmere, v katere je prišel severozapadni del sreza Murska Sobota zaradi dvojne, madžarske in avstrijske meje in zaradi prevelike oddaljenosti od sedeža sreskih upravnih in sodnih oblastev Murske Sobotice; ta kriza je vsak dan hujša in nam grozi popoln gospodarski propad ali pa bo narod primoran se v velikem številu izseljevati; b) opozarjamo javnost na neugodno lego sedeža sreskih upravnih in sodnih oblastev Murske Sobotice, ki je oddaljena od vzhodne in južne meje par kilometrov, dočim leže ostali kraji, posebno v severozapadnem delu, po 20 do 30 km oddaljeni od nje; dočim vozi preko severovzhodnega dela sobočkega sreza železnica do Murske Sobotice, so prebivajci našega dela navezani izključno na pešhojo ali draga privatna prevozna sredstva. Ta dejstva nam povzročajo veliko izgubo na denarju in na času, s tem pa se upropašča naše splošno gospodarsko stanje, ki je že privedlo do krize; c) zahtevamo, da se nemudoma ustanovi pri Sv. Juriju okrajno sodišče z ostalimi potrebnimi uradi (evidenčni urad, davkarja, uradni živinozdravnik za občine Cankova, Korovci, G. Črnci, Topolovci, Stari Beznovci, Novi Beznovci, Domainci, Vadarci.

Kraplivičnik, Motovilci, Radovci, D. Slaveča, Bodonci, G. Lendava, Dolič, Trdkova, Matjaševci, Kuzdoblan, G. Slaveča, Sotina, Srdica, Ocinje, Kramarovi, Nuskova, Rogoševci, Sv. Jurij, Večeslavci, Pertoča, Fikšinci, Grlinci, Ropoča, s čimer se bo odpomoglo naši gospodarski krizi. Ugotavljamo, da bi imela država pri ustanovitvi minimalne stroške, da se dá naša zahteva realizirati potom amandmana (dopolnila) že sedaj v finančnem zakonu za leto 1927./1928. in se izrekamo pripravljeno, poskrbeti za vse potrebne lokale in stanovanja; s tem pa bi se tudi odpomoglo obstoječi stanovanjski krizi v Murski Soboti; d) apeliramo na politične stranke, ki iščejo ob volitvah našega zaupanja, da nam v tem gospodarskem boju pomagajo in pokažejo, da imajo njihove obljube tudi realno vrednost; po njihovi pomoči v tej naši veliki potrebi jim bomo dali svoje zaupanje. — Opomniti je še treba, da se je zborovanja kljub slabemu vremenu udeležilo nad 2000 prebivalcev, ki so tozadevno resolucijo soglasno sprejeli. Slede podpisi lokalnih činiteljev posameznih prizadetih občin.

* **Odkrita vohunska družba v Beogradu.** Iz Beograda poročajo, da se je posrečilo razkrinkati dobro organizirano vohunsko družbo, ki je izdajala razne tajne stvari neki tuji državi. Izvršilo se je več aretacij.

* **Jugoslavija polna italijanskih vohunov.** Kakor poročajo časopisi, je bilo zlasti zadnje dni v Jugoslaviji polno italijanskih vohunov. Tako piše sarajevska «Večerna Pošta», da se nahaja v naši državi neko italijansko podjetje, katerega uradniki in delavci Italijani pošiljajo italijanski vladi razne zaupne informacije. Šoferji tega podjetja so po poročilu omenjenega lista inženjerski oficirji, ki imajo posebna navodila in naloge od italijanske vlade. Vobče se nahaja v naši državi mnogo Italijanov, ki se mude pri nas po neznanih poslih.

* **Za pravice inozemskih rentnikov.** Od Sv. Krištofa nad Laškimi nam pišejo: V naši in sosednjih občinah biva mnogo inozemskih rentnikov, po večini iz Nemčije in Madžarske, ki so prejeli svoje mesečne rente redno do prevrata. Po razpadu bivše Avstro-Ogrske se je renta vsem uknila z motivacijo, da bivajo prostovoljno v inozemstvu. V primeru pa, da bi se preselili nazaj v Nemčijo, bi se jim ista zopet začela izplačevati. Nemški zavarovalni zavodi izplačujejo rento le onim, ki so bili upokojeni po prevratu in to le v primeru, če so bili izseljeni prisilnim potom iz Nemčije. Glede na motivacijo nemških zavarovalnih zavodov, da se izplačuje renta le onim, ki se ne nahajajo prostovoljno v inozemstvu, so se prizadeti obrnili s prošnjo na našega konzula v Düsseldorfu, ki jim je zadevo pojasnil, da mora vsak posameznik doprinesiti dokaz resnice, da ne biva prostovoljno v inozemstvu. Večina teh ni mogla doprinesiti dokaza resnice za prisilno bivanje v Jugoslaviji in se je večina teh odločila za zopetno preselitev v Nemčijo. Obrnili so se na nemškega konzula v Zagrebu, ki je prošnje enostavno zavrnil z utemeljitvijo, da je v Nemčiji industrijska ter stanovanjska kriza itd. Glede na odklonilna pisma nemškega konzula v Zagrebu so se obrnili prizadeti ponovno na našega konzula v Düsseldorfu in nemške zavarovalne zavode z dokazi resnice, da ne bivajo prostovoljno v inozemstvu. Kljub temu, da nemški uradi sami zabranjujejo bivanje, oziroma preselitev v Nemčijo našim državljanom, ki so pridobili s tem zakonite pravice za dobivanje rente, odgovarjajo nemški zavarovalni uradi negativno in zavlačujejo izplačilo rente. Vsi ti rentniki so dela nezmožni, brez premoženja in dohodkov ter nujno potrebni zaščite od strani naših javnih uradov, ki bi naj podvzeli korake na merodajnih mestih, da bi se odpravile te krivice napram našim državljanom. Prizadeti dobivajo neko malenkostno podporo od strani pokrajinskega pokojninskega sklada, ki daleč ne doseže kritja njihovih najnujnejših življenjskih potrebščin. Prizadeti pozivajo g. dr. Gosarja, ki je kot poslanec izvoljen v tem okraju in sedaj kot minister za socialno politiko, da se kot prvi poklicani čimprej zavzame za rešitev te zadeve.

* **Praznovanje obrtniškega praznika v Celju.** V soboto na praznik sv. Jožefa j praznovalo celjsko obrtništvo svoj obrtniški praznik. Zintra j ob

osmih je bila sv. maša v farni cerkvi. Pri predavanju ob 10. v Celjskem domu je bila udeležba zelo nepovoljna. Lepo vreme je izvabilo tudi mnogo obrtnikov ven v naravo. Vsekako bi moralo biti zanimanje večje. Oba predavatelja sta kljub temu izvršila svoji nalogi zadovoljivo. Pri večerni prireditvi je bila udeležba zelo lepa in so se zabavali obrtniki in gostje dolgo v noč.

* **Sestanka SDS v Makolah in Laporju** sta se vršila v soboto 19. t. m., prvi zjutraj po maši, drugi popoldne. Na obeh sestankih se je zbralo lepo število ljudi, v Makolah celo večina pristavšev SLS. Strokovni učitelj g. Robnik je razpravljajal o raznih perečih gospodarskih vprašanjih ter je žel obilo odobravanja.

* **Obrtna banka SHS bo začela kmalu poslovati.** Upravni odbor Obrtne banke SHS se je čvrsto lotil priprav za otvoritev rednega bančnega poslovanja. Te dni bo imel odbor sejo, na kateri bodo imenovani uradniki banke, ki bo začela v najkrajšem času poslovati.

* **Začetek pomladi.** Dne 21. t. m. se je začela pomlad, letos res s pravimi pomladnimi dnevi. Naši kmetovalci se prezgodnje toplote ne vesele preveč, ker lahko poznejše slane zelo škodujejo prezgodaj razcvetelim sadnim vrtovom in drugim prehitro se razvijajočim kulturnim rastlinam.

* **Jožefovanje v Studencih pri Mariboru.** Občajno jožefovanje v Studencih pri Mariboru je bilo letos posebno živahno, ker se je tudi vreme izkazalo Jožetom in Jožicam naklonjeno. Raznih vrtiljakov, kramarjev in drugih privlačnih stvari, ki spadajo k takemu sejmu, je bilo letos več kakor zadnja leta. Kljub velikanskemu obisku je bila kupčija slaba. Najbolje so se menda odrezali vrtiljaki, ki so bili vedno dobro zasedeni.

* **Slovesna otvoritev protituberkuloznega oddelka v Mariboru.** V nedeljo, dne 20. t. m. se je vršila slovesna otvoritev protituberkuloznega oddelka, ki ga je zgradila pri mariborski javni bolnici Protituberkulozna liga s podporo javnosti. Moderno urejeni prostori tvorijo pri bolnici poseben oddelek. Slovesne otvoritve so se udeležili številni zastopniki oblastev, društev in mnogobrojno občinstvo.

* **Ureditev delovnega časa.** Ministrstvo za socialno politiko je poslalo vsem Delavskim zbornicam v državi načrt pravilnika o ureditvi delovnega časa v trgovinskih in obrtnih obratih, da izrazijo svoje mišljenje.

* **Smrtna kosa.** V nedeljo 20. t. m. je po kratki boleznini preminul na Vranskem v 65. letu starosti tamošnji ugledni trgovec in posestnik g. Ivan L a v r i č. Pokojnik je bil znan kot soliden trgovec in splošno spoštovan. — V Žužemberku je umrla dne 19. t. m. gospa Marija V e l i o v č e v a, rojena Nahtigalova, soproga posestnika, bivšega deželnega poslanca, župana itd. Pokojnica je bila skrbna mati in blagega značaja, ki jo je vzljubil vsak, kdor jo je poznal. — Blag jima spomin!

* **Smrtna kosa.** Te dni je umrla v Ljubljani ga. Minka J e l a č i n o v a, soproga tovarnarja in veletrgovca g. Ivana Jelačina. Podlegla je srčni kapi. Spoštovana pokojnica je bila pred vojno zelo delavna v raznih ženskih, kulturnih in dobrodelnih društvih. Blag ji spomin!

* **Tiskarna za bankovce v Beogradu.** Narodna banka v Beogradu je kupila zemljišče, kjer bo zgradila moderno opremljeno tiskarno za tiskanje bankovcev. Tiskarna bo ena najmodernejših v Srednji Evropi.

* **Prevedba kronskih upokojencev v dinarske.** Glede na to, da je vnešen v novi finančni zakon poseben člen o prevedbi kronskih upokojencev v dinarske, je baje pričela generalna direkcija državnega računovodstva že s pripravami za to prevedbo.

* **Trboveljske novice.** Na občnem zboru Obrtnega društva Trbovlje—Hrastnik—Dol v Trbovljah je podal društveni tajnik g. Ante Šuntajs jako zanimivo tajniško poročilo. Položaj obrtništva je zlasti v gospodarskem oziru tak, da je najno potrebnim čim tesnejša organizacija obrtništva. Obširno je poročal o splošnem obrtniškem položaju tajnik Zveze obrtnih zadrug g. Ignac Kaiser iz Ljubljane. Priporočal je, naj se društvo zavzame za to, da se ustanovi čimprej za Trbovlje in Hrastnik hranilno in posojilno društvo. Sklenjeno

je bilo prirediti koncem šolskega leta vajensko in pomočniško razstavo, prirediti davčni tečaj v Trbovljah in v Hrastniku, da bo obrtništvo poučeno o davčnih zadevah, in osnovati lasten delni zavod. — Občinsko klavnico in hladilnico bodo pričeli graditi pri Zadrugi elektrarni v Trbovljah tik ob tržnem prostoru. — V Hrastniku so otvorili posvetovalnico za matere. Poslovne ure so vsak torek in petek od 2. do 4. popoldne. — S 15. t. m. so uknili pri Dukičevem podjetju na Doberni nočne šihte. Reduciranih je bilo 220 delavcev, od teh 98 domačinov. — V ospredju javnega zanimanja so sedaj splošne volitve v Bratovsko skladnico v Trbovljah. Če ne bodo mogli posamezni odborniki pripraviti starega upravnega odbora, da bi splošne volitve razpisal, se namerava nasloviti apel na rudarsko oblastvo, da jih to razpiše. Z znižanjem prispevkov v bolniško blagajno od 8 na 6 odstotkov ne bo nič, ker je odbor, ki je imel znižanje prispevkov proučiti, prišel do negativnega zaključka. — Meščanska šola v Trbovljah, ki jo prično sedaj na pomlad zidati, bo stala na občinskem zemljišču ob okrajni cesti, ki vodi iz Trbovlje v Hrastnik. — Živinski sejem sv. Jeditre v Trbovljah je bil dobro obiskan in so se sklenile zelo lepe kupčije. — Do 23. junija se imajo vršiti srezke volitve. Te dni so se pričeli prvi razgovori za sestavo kandidatnih list. — Plenarna seja občinskega zastopa se bo vršila v četrtek 24. t. m. Senzacija bo poročilo župana, po katerem je veliki župan dr. Vodopivec odklonil poslati prošnjo trboveljskega občinskega zastopa na notranje ministrstvo radi priklopitve Hrastnika k trgu Trbovlje. — V petek 25. t. m. se bosta vršila v Trbovljah in v Hrastniku javna ženska shoda. Med drugim bo na dnevnem redu zahteva po uvedbi zakona, s katerim se dovoljuje odprava nosečnosti.

* **Avtomatična telefonska centrala v Ljubljani,** ki je bila otvorena v soboto 19. t. m., posluje v splošno zadovoljstvo. Začetnih težkoč ni bilo toliko, kakor se je pričakovalo in telefonski abonenti, bodo kmalu pozabili, da so kdaj telefonirali manj udobno.

* **Pivovarna v Laškem** je sedaj končno pokopana. Sedanji lastniki razprodajajo vse premičnine ter bodo razprodali tudi zemljišča. Tovarniški objekti bodo prepuščeni razpadanju, ker kljub prizadevanju od strani občine ni najti in pridobiti druge industrije. Delavstvo in po večini tudi uradništvo je bilo vrženo na cesto ter trpi največje pomanjkanje.

* **Najdba okostja izumrle živali v Bosni.** Državni muzej v Sarajevu je prejel te dni iz Banjaluke zanimivo pošiljko. V banjaluškem premogokopu so našli nedavno okostje mastodonta, ogromne živali iz prastarih časov.

* **Občinske volitve v Laškem** se bodo vršile 26. junija t. l. Pravijo, da klerikalci lahko opuste vsako prizadevanje.

* **«Grlica».** Kakor nam poročajo, bo «Grlica» izšla v dvojni številki še ta mesec. Zamuda je nastala zaradi selitve upravniških in uredniških prostorov.

* **Hlod ga je usmrtil.** V okolici Goričeve vasi pri Ribnici je posestnik Janez Prelesnik v gozdu napravil drva. Pri delu se je prevrnil težak hlod, ki je Prelesnika s tako silo pritisnil na trebuh, da je nesrečni mož drugo jutro podlegel težkim notranjim poškodbam. Ponesrečenec zapuščal ženo in pet nedoletnih otrok. Blag mu spomin!

* **Nezgodna splavarjev.** Pri Zagrebu se je ob betonskem mostu preko Save razbil splav posestnika Jeraja z Rečice v Savinjski dolini. Lastnik splava in njegovi ljudje so se srečno rešili ter spravili na varno tudi nekaj blaga, vendar ima Jeraj nad 16.000 Din škode.

* **Nesreča motociklista.** Pišejo nam: Na svetega Jožefa dan je šel trgovec g. Rihard Rupar iz Ljubljane v cerkljansko občino na Dolenskem z motociklom na kljunače (šnefe). Ob povratku z lova je pri Cerkljah v polnem diru zaradi napačnega izogiba neklim voznikom in preteče nevarnosti kolo hitro ustavil, zaradi česar je nastal tako močan sumek, da se je g. Rupar v hipu prevrnil in obležal v nezavesti na cesti. Dobil je močne poškodbe na glavi, vendar je drugega dne

prišel toliko sebi, da je vožnjo nadaljeval na motorju v Ljubljano. To je že druga težka nezgoda g. Ruparja, ki je drugače zelo spretan vozač. Kdo je nesrečo zakrivil, še ni ugotovljeno.

* **Ljubezenska žaloigra.** Pišejo nam: V soboto 19. t. m. so prepeljali v celjsko bolnico Franca Cilenška, sina posestnika v Kamenčah pri Braslovcah. Cilenšek je imel bodljaj z nožem naravnost v srce in je spočetka zatrjeval, da je dobil rano v fantovskem prepiru, pozneje pa je priznal, da se je sam zabodel zaradi nezvestobe svojega dekleta. Njegova rana je bila tako težka, da ji je ranjenec podlegel. Bodi mu ohranjen blag spomin!

* **Velik požar v Voklem.** Pišejo nam: Na praznik svetega Jožefa ob 4. uri popoldne je nastal požar v Voklem. Pogorelo je 6 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji. Na pomoč so prihitela gasilna društva Šenčur, Voklo, Voglje in Smednik. Vzrok požara še ni znan, vendar pa vlada med prebivalstvom veliko razburjenje, ker živi še vedno v strahu zaradi lanskil neprestanih požarov na Gorenjskem.

* **Zadušil se je.** Pišejo nam iz Sodražice: Zadušil se je v četrtek ponoči po celi okolici dobro znan sedlar v Ribnici g. Anton Knol, po domače Pikna. Zvečer še dobre volje kakor malokdaj je legel k počitku. Najbrže je pušič cigareto zaspal, da sta se vneli odeja in postelja. Šele proti jutru so zazpazili, da se širi po dvorišču in okolici zadušljiv plin. Ker je bila pokojnikova soba zaklenjena, so razbili okno in v tem hipu se je začel valiti iz sobe gost dom. Gospodar, pri katerem je delal Knol razna sedlarska dela že več dni, in hlapec sta takoj nesla Knola iz sobe, hoteč mu nuditi prvo pomoč, ali bilo je prepozno in je bila vsaka pomoč izključena. Poklicani zdravnik ni mogel ugotoviti drugega kakor smrt. Nesrečnika so prepeljali v tamkajšnjo mrtvašnico. Blag mu spomin!

* **Najden utopljenec.** V potoku Koprivnica pri Žičah so našli te dni truplo neznanega moškega, ki ni imel pri sebi nikakih listin in ga tamkaj ni nihče poznal. Na truplu ni bilo opaziti nikakih znakov nasilja.

* **Avtomobilska nesreča ljubljanskega trgovca in njegove žene.** Zadnja dva praznika z lepim vremenom sta izvabila ljubljanskega trgovca gospoda Srečka Vršiča in njegovo ženo na daljši avtomobilski izlet v Opatijo. Odpeljala sta se z lastnim avtomobilom v soboto zjutraj in prispela okrog pol 11. do Matulj, kjer se prično serpentine proti Opatiji. Avto je vodila gospa Vršičeva, vozeča 30 km na uro. Pri velikem in ostrem ovinku pri Rupah, kjer so se dogodile doslej že tri smrtni in več lažjih nesreč, je hotelo naključje, da je zadela nesreča tudi Vršičev avto. Nenadoma je počila na kolesu zračna cev s silovitim pokom, kar je imelo za posledico, da je vrglo avto na levo stran, pri čemer je izruval tri obcestne kamne, na kar se je zaletel v jarek. Dočim je gospa Vršičeva odletela iz avtomobila v jarek, je avto gospoda Vršiča pokopal pod seboj. Konstrukcija avtomobila se je pri padcu močno poškodovala, motor je bil popolnoma pokvarjen, enako hladilnik in bila je le sreča, da se ni vnel bencin. Gospod Vršič, ki je pri padcu dobil težke notranje poškodbe, je ležal pod avtomobilom, ki ga je tiščal k tlom, nad dve uri nezavesten. Na glavi ranjena soproga mu ni mogla pomagati. Tekom dveh ur sta privozila mimo dva avtomobila, ne da bi se zmenila za ponesrečenca. Šele ko so prišli bližje domačini, so rešili gospoda Vršiča izpod avta, naložili oba na voz in ju odpeljali v Opatijo, kjer so ju prenesli v hotel Hausner, ki je last Slovenca g. Tomažiča. Tamkaj so ju takoj preiskali zdravniki, ki so ugotovili pri g. Vršiču težke poškodbe. Naslednjega dne sta se Vršičeva odpeljala s tržaškim brzovlakom v Ljubljano, kjer sta sedaj v domači zdravniški oskrbi.

* **Zaradi vlačuganja so bile na dan sv. Jožefa aretirane v Celju Marija Gradišnikova, 36 let stara z Rdečega brega pri Slovenjgradcu, 29letna Terezija Reiserjeva iz Pogačevcev v Murski Soboti in najmlajša Nežika Plazarjeva, 21letna bolna dekle iz Dola pri Hrastniku. Zadnja je izgnana iz Maribora za dobo 2 let. Prvi dve sta bili oddani v zapore okrajnega sodišča, zadnja pa zaenkrat v bolnico.**

Naš spor z Italijo

Neuspeh italijanskih spletk, ki naj bi izzvale vojno

Naša soseda Italija je več ali manj naša sovražnica, odkar obstoja Jugoslavija. Zlasti pa so se začele italijanske sovražnosti proti nam naperjati, ko so prišli na krmilo v Italiji fašisti, ki v svoji domišljavosti in nadutosti neprestano iščejo spornih točk z Jugoslavijo, ter nam škodujejo, kjer le morejo. Prvi večji jasni dokaz za sovražno italijansko razpoloženje proti naši državi je znana italijansko-albanska pogodba, s katero je Italija tako rekoč zaslužila Albanijo in jo napravila za orodje, da jo ob ugodni priliki zlorabi proti Jugoslaviji.

Italija je začela kmalu po sklenitvi pogodbe z Albanijo ščuvati Albance proti naši državi, poslala je v Albanijo svoje vojaštvo, ki naj reorganizira albansko vojsko. Sploh vodi Italija sedaj vso albansko politiko in se tudi gospodarsko vedno bolj vsidra v Albaniji. Kakor se vidi, išče Italija ugodno priliko, da bi Albanijo sploh zasedla.

V svrhu dosege tega cilja se poslužuje Italija tudi najnesramnejših sredstev. Te dni je izzvala italijanska vlada resno napetost z našo državo na ta način, da je skrivaj začela pripravljati v Albaniji zmede, svojemu časopisu, ki je v Italiji nesvobodno, pa je naročila, naj laže o pripravah jugoslovenske vlade za napad na Albanijo. Italijansko časopisje je začelo na sirov način zlivati gnojnico na Jugoslavijo, dolžeč jo vsega nemogočega: da naša vlada organizira ob albanski meji četaše, ki naj bi vrgli sedanji režim v Albaniji, na kar bi naša vojska vkorakala v Albanijo; da se Jugoslavija celo pripravlja na vojno z Italijo.

Temu zločinskemu spletkarjenju Italije, ki je hotela zanetiti na Balkanu nov požar, je deloma nasedla menda samo Anglija in so resni londonski listi ponavljali italijanske kle-

vete, dočim francoski in tudi nemški listi niso verjeli italijanskemu obrekovanju.

Ko je v nedeljo na popoldanski seji podal naš zunanji minister dr. Perić poročilo o našem zunanjepolitičnem položaju, je evropska javnost lahko razvidela zločinsko igro Italije, ki je hotela naščuvati vso Evropo proti nam, da bi tako na videz upravičeno zasedla Albanijo. Naš zunanji minister je izrecno poudarjal našo miroljubnost in predlagal, naj italijanske obtožbe preišče mednarodna komisija. Rekel je med drugim: «Ponovno in odločno izjavljam, da je kraljevina SHS želela in si želi politiko miru ter da se nikdar ne bo spuščala v kakšna pustolovstva. Za to smo vedno pripravljene nuditi dokaze. Pripravljene smo, kar svečano izjavljam, dovesti kontrolno anketo vsega sveta, ki bo lahko ugotovila, da stanje naše obrambe ni preokračilo normalnega stanja in da so neresnične vse vesti o pripravah na vpad v Albanijo, ki se očitvidno razširjajo v svet v nameri, da bi se naprtila krivda za slučajne neredne v Albaniji nam.»

Ta govor zunanjega ministra je ugodno vplival na evropsko javno mnenje, ki odločno obsoja italijansko početje, tako da se je tudi italijanska vlada začela osramočena unikati na vsej črti. Angleški tisk je popolnoma spremenil svoje mišljenje, ki ni baš prijazno Italiji. Angleški poslanik v Beogradu je poslal svoji vladi obširno poročilo, iz katerega se je lahko angleška vlada prepričala, da Jugoslavije ne zadene nobena krivda.

Grozeča nevarnost nove vojne je sedaj odstranjena. Kakor poročajo, bo Društvo narodov pozvalo Italijo, naj se z Jugoslavijo poravnava. Italija je s tem doživela poraz, ki ga bo dolgo časa bridko občutila.

* **Verska blaznost.** V Petrovaradinu je general Waberer dobil za služkinjo mlado, 20letno Slovenko Rozo Voščajevo, ki je bila silno pobožna in je sleherno jutro zahajala k maši, česar ji general in generalka nikakor nista branila. Zadnje čase pa sta se vendar morala čuditi pretirani pobožnosti mlade Rezike, ki se je pri kuhi in sploh vseh opravkih neprestano križala, polglasno molila in vzdihovala k raznim nebeskim svetnikom. Pojavili so se očitni znaki verske blaznosti in Reziki ni bilo drugače pomagati, kakor da so jo oddali v bolnico, kjer samo moli in vzdihuje.

* **Utopljenec.** Nedavno je Drava pri mariborskem državnem mostu naplavila mrtvo moško truplo, ki je ležalo dva do tri tedne v vodi. Ker je nastajal v javnosti sum, da gre za zločin, je policija razposlala po svoji običajni poizvedovalni poti sliko trupla in so na ta način ugotovili, kdo je mrtvec. Mrtvi je bil Anton Visočnik, posestnik s Suhlega vrha (občina Sv. Danijel pri Prevaljah), ki je bil zadnji čas v stalnem duševnem razburjenju zaradi dolgov, kar ga je pognalo v prostovoljno smrt. Mrtveca je spoznala njegova žena.

* **Dve ptičici.** Iz Sodevc na Dolenjskem nam pišejo: Nedavno je prišla Viki Ješevnikova iz Dolge vasi na obisk k Kati Panjanovi v Sodevce. Ženska je pri posestniku g. Jakobu Panjanu zbolela. Posestnik jo je obdržal pri sebi ter ji streigel, misleč, da mu bo že z delom povrnila stroške, ko bo ozdravela. Po osmih dneh je Ješevnikova ozdravela ter je te dni ponoči skrivaj vstala in s pomočjo Kate Panjanove pobasala tri litre mleka, nekaj mesa, masti, slanine in drugega, nakar sta obe prijazni tovarišici izginili v temno noč, baje proti Kočevju.

* **Krvavi spopadi med hercegovskimi kmeti.** Te dni je prišlo do krvavega spopada med Srbi in muslimani v vasi Borac v Hercegovini. Rodbina Rajka Bejata, ki šteje okoli 30 članov, je zaprosila oblastvo v Gackem za kos pašnika v bližini muslimanskih hiš, ker ni imela dovolj zemlje za obdelovanje. Oblastva so v resnici prošnji

ugodila. Ko pa so odšli bratje Bejati na pridobljeno zemljo, so jih napadli muslimani, ki so prihiteli oboroženi z vseh strani. Zagrozili so jim, da bodo streljali, ako bi hoteli obdelovati tamkajšnje zemljo. V resnici je končno prišlo do krvavega spopada, tekem katerega so muslimani streljali s puškami, Srbi pa so se branili s poljskim orodjem. V spopadu je padel eden izmed bratov Bejatov, trije pa so obležali težko ranjeni in je eden od njih kmalu nato umrl. Orožniki so izvršili takoj obsežno preiskavo in več muslimanov aretirali, dočim so se drugi poskrili v bližnjih gozdih.

* **Brez usmiljenja.** Rozalija Mirnikova, posestnica iz Trnovelj pri Celju, je šla v nedeljo proti večeru po svojega moža, ki se je mudil v Bukovem žlaku. Nesrečnica je bolehal na padavici. Ko je prišla v bližino hiše Nikolaja Ferjanca na koncu vasi Trnovlje, ji je postalo nenadoma slabo. Umaknila se je zato v Ferjančevo hišo, kjer so jo potem položili na dvorišču na tla. Stara in bolehnica revica je ležala tamkaj na dežju vso noč brez vsake pomoči. Nihče se ni zmenil zanjo. Sele naslednje jutro so jo prenesli v hlev — že mrtvo. Njen mož in sin sta jo sicer takoj, ko sta bila obveščena o dogodku, prepeljala domov in poklicala zdravnika iz Celja, ki pa je mogel ugotoviti le smrt. Revica je umrla baje samo zaradi tega, ker je v božjastnem napadu ležala vso noč brez vsake pomoči na dežju.

Brezno za oltarjem

(Pripovedka.)

Naši davni predniki so poznali grič s prijazno cerkvico, kamor so prihajali številni romarji v dušnih in telesnih zadevah. Nihče ni obiskal tega svetišča, da bi ne bil ogledal čudovite jame za velikim oltarjem, o kateri je ohranjena nastopna pripovedka:

Živel je duhovnik, delaven in požrtvovalen mož, ki se je hotel ovekovečiti s častnim spo-

minom. Zaglobil se je v misel, da mora na grič sezidati cerkev — trajen spomenik svojega delovanja. Manjkalo pa mu je denarja, kar ga trlo in žalostilo.

Iznenadil ga je resen možakar, prav ko je razmišljal, kako bi po najkrajši poti prišel do željenega smotra. Predstavil se mu je za zidar-skega mojstra ter se ponudil prevzeti zidanje nove cerkve.

«Prav iz nebes ste mi poslani,» se je razveselil duhovnik. Pokazal mu je načrt ter ga vprašal, pod kakšnimi pogoji bi izvršil delo.

«Račun bom predložil, čim bo cerkev dozidana,» mu je odgovoril. «Pričakujem, da boste zadovoljni.»

Duhovnik je potrdil dogovor in spremljal zidarja na grič, kjer mu je pokazal prostor za romarsko svetišče. Ni se še odpravil v dolino, ko so začele pokati skale ter se valiti na odkazano mesto. Zamrgolela je množica zidarjev; nekateri so kopali temelj, drugi so zlagali kamenje v močen zid, tretji so pripravljali malto in ometavali zidovje, ki se je dvigalo v mogočno stavbo.

Župnik je uvidel, da je nasedel vragu v podobi zidarja. Resno ga je zaskrbelo, kako se ga bo odkrižal, ko mu prinese račun. Več noči je prečul v molitvi za razsvetljenje.

Zopet so se odprla vrata in zidarski mojster je stopil v njegovo sobo. «Cerkev je dozidana,» mu je sporočil. «Zdaj pa zahtevam plačilo.»

«Kakšno?» je osupnil duhovnik.

«Prvega romarja.»

«Dobro. Jutri ti ga odpošljem.»

Vrag se je zadovoljno zarežal in odhitel v cerkev čakati na obljubljeni plen.

Drugi dan je duhovnik poklical svojega psa, katerega se je odločil žrtvovati vragu za plačilo. Okrog vratu mu je obesil romarsko torbico z napisom: «Prvi romar.» Peljal ga je iz sobe ter ga je napotil navzgor proti cerkvi.

Razumna žival se je zagnala v tek proti svetišču. Umela je povelje svojega gospodarja in vstopila v cerkev, hiteč pred glavni oltar. Zavila je okrog oltarja, kjer jo je zgrabil satan, prežeč na prvega romarja. Dvignil jo je in treščil z divjo silo ob tla. Na mestu, kamor je priletela, je nastalo globoko brezno, v katerega se je spustil prevarani zidar. Brezna pa vzlic prizadevanju niso mogli zasuti.

Soteščan.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PISMO PRAPREŠKEGA TONETA.

Ježica, marca.

Ob dunajsk cest bliz Ukovce ja vobčina, u kater zdej županuje jan prav modr klerikavn župan. U svetn pism se bere ud modrga krala Salamona, ki ga ta župan voče posnemati. To ja pokazu zdej pred kratkm, ko ja prejev dnar ud države za razdelit tistm sojm vobčanam, k jm ja puvodn u jesen nardiva narveč škode. Skoz to vobčino tjače namreč potok Radamla in vobčan jmajo ub te vad soje travnike. Ta žuran se ja usedu za sojo mizo in še z nim par vodbornikov, pa so začel premišlivat in premišlivat, koko in katrm b razdelit th 600 dinarju.

Pa se ugvas župan:

«Veste može, tega dnarja ni velik. Zato mormo gledat, de ga prou ubrnemo! Ta paru moj predlog ja: Ud tega dnarja na sme tud jan liberalc dobit tud jane pare ne! Veste, bojo hmav volitve, zato mormo ta dnar dat med naše ldi. Al m potrdite to ali ne?»

«Ja, ja, potrdimo!» se ugvasjo vsi naenket.

«Ta drug moj predlog ja pa, de damo ta dnar med take ldi, k bojo ub valitvah narbl za nas agitiral, de bomo s tem dnarjem tud seb ke koristl.»

Pa so se župan in ti vodborniki posvetval in posvetval doug cajta, pa so nazadne tud dvabr sklenil. Zmenil so se, de boja dal th 600 dinarju šestm vobčanom, in sicer: dvema čevlarjema, usakmo po 100 dinarju; to ja dvabr iz tga namena, k ma čvovk večket opravk pr čevlarju in

ni zlodej, deb potle tud čevlar mav ne spregledu pr računū. Dale so določil, de dobi 100 dinarju tud jan mešetar. Tpd na tacga se ja dvabr spount; ni šment, če jma mešetar pr kupčij namazan jezik, ga bo jmov tud pr valitvah. Poleh th dveh čevlarju so določil 100 dinarju jan žensk. Tud ta na bo meva pr valitvah jezika zavezanga. To so bli tori že štirje. Nato so pa udbral še dva druga taka, k bosta pr valitvah kako besedo zinva in kak korak nardiva zajne.

To ja bvov sklenen in tud tko se ja ta dnar razdelu.

Al ja bvov janga govorenja med tm vobčani, ko so zvedl, koko se ja ta dnar razdelu. Napredni muže u tej vobčin so se čudil tej salamonski razdelitvi, kajti izmed th, k so dobil ta dnar, ni puvodn nubemno nardiva nubene škode, ker nubedn nima travnka al nive ub vad.

Napredni vobčani se zde sam pogovarjajo med sabo: «Srečna naša vobčina, k ma tko prebrisanga župana — družga Salamona! Le to ja zlodej, de mi use te modrost vidmo, a župan nas po svojej salamonski modrosti ne vidi!»

NAŠE NAPAKE.

Sv. Križ pri Kostanjevici, koncem marca.

Pred nekaj leti sta dva tukajšnja domačina zgradila v bližnji okolici moderno opremljen valjčni mlin in žago s polnojarmenikom. Že ob gradbi so jima po večini tisti, ki so bili napravi prej najbolj nasprotni, prerokovali, da si bosta oba ustvarila v kratki dobi lepo premoženje. Vsak začetnik pa ima po navadi težkoče na vseh koncih in krajih. Te težkoče so toliko večje, čim manj prakse ima podjetnik. Vsem tem križem in težavam se mnogokrat pridružijo še ljudje, ker je menda že v krvi človeka, da mora delati ovire povsod onemu, ki bi si rad s svojo podjetnostjo ali pridnostjo pomagal naprej.

Na to podjetje so ljudje sprva navalili in promet je bil živahen. Tajne sile so pa razvoj onemogočile na enostaven način: «Moka ima duh po bencinu», je bilo splošno mnenje in ta popolnoma neutemeljena krilatica je imela uspeh. Dasi je mlin proizvajal prvovrstne mlevske izdelke, so postajale vreče vedno bolj rdečke. Ker so bili tudi na žagi povoljni uspehi, so delali tudi tej zapreke s tem, da so ljudje prodajali po visokih cenah les na težko dostopnem zemljišču.

Podjetnika sta si prizadevala na vse načine, da bi vse te porodne bolečine prebolela. Vse pa ni pomagalo nič. Prišla sta v denarne težkoče in kljub temu, da je med nami vendarle še precej dobro situiranih ljudi, nista našla pomoči nikjer. To podjetje bi lahko še danes obstojalo v blagor vse Krške doline. Preboleti bi morala podjetnika samo še dobo enega leta do nastopa svetovne vojne. Kako so hiteli nekateri delati slabo reklamo za dotičnika! «Samo vozarita se» in slično se je čulo. Ti očitki so še danes na krožniku. Ali sta se pa dotičnika res vozila samo za zabavo in zato, da sta denar razmetavala? Kdor nima vpogleda v organizacijo takega obrata, temu je težko nekaj dopovedati. Taki ljudje pa imajo na žalost večino.

Pred par leti je v bližini Sv. Jerneja zgradila neka znana tvrdka večje podjetje. Ker ljudje niso imeli točnega vpogleda v denarnico podjetnika, so prišli na drugo misel, s katero naj bi obstoj tega obrata onemogočili. Vsi vozniki so kakor en mož zahtevali za prevoz materiala tako visoke zneske, da bi tvrdka imela očitno izgubo ali vsaj tako pičel dohodek, da bi se podjetje ne izplačalo. Ker je imel podjetnik več skušnje kakor naši vozniki, je te načrte hitro onemogočil. Kupil je 15 parov konj, s katerimi je neovirano nadaljeval svoje delo. Polagoma so vozniki popustili in v najkrajšem času je imel celo kolono na razpolago za znatno nižjo ceno, kakor jo je hotela tvrdka prvotno plačati.

Tako početje je našemu gospodarstvu zelo škodljivo, in to ne samo podjetnikom, nego še bolj okoliškemu prebivalstvu, ki ima od dobrega uspevanja podjetja stalen zaslužek. Zato je vsakega posameznika dolžnost, da gre podjetniku povsod na roke. Kaj pa ima ljudstvo od tega, če s svojim početjem uniči podjetje?

Najbolj se pa čuti odpor proti podjetnim ljudem pri naših denarnih zavodih. Imamo nekaj krepkih hranilnic. Prestrogo postopanje teh zavodov napram podjetnikom je pa naravnost neodpustljivo. Če bi bili trgovci med seboj tako nezaupljivi, bi se v trenutku prenehala vsa trgovina. Pred kratkim je neki podjetni trgovec z lastnim posestvom prosil pri nekem tukajšnjih zavodov za manjše posojilo. «Dobite,» je bil odgovor, «samo dva poroka morate privedi.» Ustregel je zahtevi, a ko bi se mu moral znesek izplačati, je zavod zahteval vknjižbo na zemljiških prosilca in obeh porokov. Pod takimi pogoji ni posojila sprejel, pa tudi podjetja ni postavil.

V nekem drugem primeru je dokazano, da bi bilo podjetje najmanj 10krat več vredno, kakor bi znašalo posojilo, toda podjetniku se brez porokov radi trenutne tako zvane hipotekarne nesigurnosti posojilo ne more izplačati. Kaj sedaj? Nič, delaj in izpopolnjuj podjetje od leta do leta! Preden boš zrel za grob, boš imel podjetje že gotovo. Vsaj naše kraljestvo itak ni na tem svetu.

To je samo nekaj odlomkov naše zakrknjenosti, ki je včasih skoro nepremostljiva. Dolžnost naših časopisov, šol in cerkve bi bila, da se ljudstvo izpodbuja k osamosvojitvi. Naj se omogoči tudi ljudem, ki niso bili tako srečni, da bi bili že ob rojstvu v zlato okovani, a jih je narava obdarila s talenti in pridnostjo, da si brez nesmiselnih predpisov omogoči obstoj. Vsak denarni zavod naj bi imel, če ne gre drugače, poseben odsek, ki bi v posameznih primerih odločal, ali se dá podjetniku denar ali ne in do katere višine. Rešitev tega vprašanja je velevažna in za našo bodočnost neprecenljive vrednosti. Dolžnost vsakega posameznika je, da pomaga po svojih močeh do uspešnega in hitrejšega razvoja našega gospodarstva, ker je to v korist vsem brez razlike. Uvaževati moramo, da smo bili stoletja robovi tujega naroda in da moramo s podvojeno silo stremeti za napredkom. Politika naj se omeji, cerkev naj ne kaže neprestano na brezverce, katere vidi po večini v ljudeh, ki so željni napredka.

P. V.

KANADSKO PISMO.

Toronto, 7. marca.

Draga «Domovina», iz Toronta (Kanada) še menda nisi prejela pisma, zato upam, da mi boš ustregla in rade volje odstopila nekoliko prostora za moje pismo. Zahvalim se ti kakor vsi moji rojaki v tem kraju za tvoj točni tedenski prihod. Odkar smo tvoji naročniki, nas vedno zvesto obiskuješ ter nam prinašaš vesele pa tudi žalostne novice iz domovine.

Kakor smo čitali, ste imeli sedaj oblastne volitve. Vemo, da je bila zopet velika agitacija nasprotnih strank proti SDS, ali kljub temu je prinesel splošni rezultat precejšnji napredek SDS, kar nas prav veseli.

Pri nas tukaj rojaki malo politiziramo, ker so vse naše misli in tudi misli večine drugih tukajšnjih zemljanov osredotočene okrog borbe za obstoj. Tukaj je nebroj ljudi brez dela in denarja. Spricho takih razmer opozarjamo naše rojake, naj dobro premislijo, preden se odločijo za Kanado, ako že morajo po svetu s trebihom za kruhom. Za kvalificirane delavce je že bolje. Če pa človek ne zna za drugo prijeti kakor za kramp in lopato, bo pa zelo težko dobil pri nas stalno delo drugje kakor v rudokopih ali premogokopih, a še to ni nikdar gotovo. Vrhu tega je delo v tukajšnjih rudokopih zelo nezdravo.

Mnogo rojakov pride v Kanado z namenom, da bi ob ugodni priliki šli preko meje v Zedinjene države. To pa je skrajno riskantna zadeva, ker je zelo strogo zabranjeno prehajanje meje v Zedinjene države. Kogar izsledijo, tega oblastva brez milosti izženejo.

Res srečen je tisti, ki dobi stalno delo. Največ jih dela samo toliko časa, dokler ima tovarna mnogo naročil, potem jih pa zopet odpusti in si pridržijo samo stare delavce, ki so že več let pri tvrdki. Torej delaš en mesec ali dva, potem si pa zopet brez dela, in to se dogaja neprestano.

Za danes zaključujem pismo; mogoče se bom za velikonočne pirle zopet kaj oglašil.

Viktor Kočevar.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

KAVA, ČAJ, KAKAO, TOBAK.

Rastlinstvo daje človeku razen snovi, ki mu služijo za hrano, še mnogo, česar ne uživa zaradi prehrane, temveč predvsem zato, ker mu diši, ga draži, poživlja, mu nudi užitke, ki so seveda večkrat le namišljeni.

K najvažnejšim rastlinam, ki nam dajejo take užitke, spadajo: vinska trta, kavovec, čajevec, kakaovec, sladkorni trs, sladkorna pesa, tobak in številne začimbe.

Vinska trta raste po vsej južni in tudi skoro po vsej srednji Evropi.

Kot domovina vinski trti veljajo pokrajine ob Kavkazu, ob Araratu in Taurusu. Tam nosi marsikatera trta nad 100 kg grozdja; posamezni grozdi so 5 do 6 kg težki. Po tisočletni gojitvi pod različnimi podnebj in na različnih tleh so nastale najrazličnejše vrste. Nekatere vrste nam dajejo imenitno namizno grozdje, kakor je n. pr. grozdje iz doline okoli Merana na Tirolskem. Zopet so druge vrste priljubljene zaradi velike množine sladkorja, ki ga imajo v sebi; te vrste goje zlasti zato, da dobivajo iz njih rozine. Največji del grozdja pa nam daje vino, ki nam nudi užitke brez pravih redilnih snovi, dočim nam sad vinske trte sam, to je grozdje, daje precej človeku potrebnih snovi.

Prva vinska dežela na svetu je Francoska, ki daje 30 do 40 milijonov hektolitrov vina. Ta številka je zelo visoka, če pomislimo, da se pridelava v vsej Evropi okoli 150 milijonov hektolitrov vina in znaša množina vina, ki se pridelava izven Evrope kakih 11 milijonov hektolitrov.

Med vinorodne dežele spada tudi Jugoslavija; saj pridelava dovolj vina skoro vsaka naša pokrajina.

Kavo poznamo baje od srede 15. stoletja. Neki pastir velblodov, tako se pripoveduje, je nekoč opazil, da so živali, ko so bile uživale neko rastlino, ostale sveže in so lahko prebile noč brez spanja. To je povedal nekaterim menihom in opat samostana je dal zavretek iz jagod te rastline, to je kavovca, pitil menihom, da so ponoči laže čuli in molili.

Kavovec raste v deželi Kafa, odkoder mu je ime. Od tu so ga prenesli leta 1450. po Kristusu v Moko. Na lepi ravnini med arabskim obrobim pogorjem in Rdečim morjem je uspevala imenitna vrsta kave, nazvana moka. Danes sicer ne raste več tam kava, a ime je ostalo.

Učinki kave so najraznovrstnejši. Uživanje kave poživlja človeku domišljijo, ga dela živahnejšega, omiluje glavobol, lajša utrujenost; seveda kava, v preveliki meri užita, tudi zelo škoduje; pokažejo se neprijetne posledice, kakor so: nespanje, nemirnost, vročina, strah, vrtoglavost, tresenje udov in drugo. Vzrok vsem tem pojavom je strup, ki se nahaja v kavinem zrnju: kofein.

Do 19. stoletja so kavo uživali samo najvišji stanovi; danadanes pa je postala kava tako rekoč ljudska hrana.

Še leta 1855. je bila množina vse pridelane kave tri milijone metrskih stotov; danes znaša kakih 9 milijonov metrskih stotov. Najvažnejše dežele, v katerih pridelujejo kavo, so: Brazilija, ki daje nad polovico vsega svetovnega pridelka, Srednja Amerika, Holandska Indija in Angleška Indija.

Arabska kava velja za najboljšo; za njo pride kava z indijskih otokov, dalje iz Zapadne Indije in slednjič iz Brazilije.

Na Kitajskem in Japonskem uživajo že tisočletja čaj v takih množinah kakor pri nas vodo. Delavci ga vzamejo s seboj na polje štiri do pet litrov.

Evropci so spoznali čaj šele v 16. stoletju, ko so odkrili daljnji Vzhod. Prvi čaj so prinesli Holanci v začetku 17. stoletja v Evropo. Zato so dolgo časa nazivali čaj «holandski čaj». Šele v začetku 18. stoletja so ga Angleži pripeljali na-

Obnavljanje srečk drž. razredne loterije

za IV. razred se vrši samo do 4. aprila. Prosimo vse stare igralce, da srečke gotovo do tega dne obnovijo, ker jih bomo sicer od 5. aprila dalje oddajali novopričlanjenim igralcem.

ZADRUŽNA HRANILNICA, r. z. z o. z. V LJUBLJANI
Sv. Petra cesta št. 19.

ravnost s Kitajskega. Poleg tega pa je prihajalo mnogo čaja v zapadno in severno Evropo preko Sibirije in Rusije; odtod ime «ruski čaj». Ta čaj je mnogo boljši kakor čaj, ki ga dovažajo po morju, kjer se navleče mnogo vlage.

Ko je prej zalagala Kitajska ves svetovni trg, je dobila v novejšem času močnega tekmeča v Indiji. Od vsega svetovnega pridelka odpade na Kitajsko več kot 700 milijonov, na Indijo in Ceylon nad 400 milijonov funtov.

Čaj, ki prav tako kakor čista kava nima pomena kot hranivo, je med vsemi poživili najbolj razširjen. Čaj uživajo vsa vzhodna in severna Azija, severna Evropa, Severna Amerika in Avstralija; sedem sto do osem sto milijonov ljudi, torej polovica vseh ljudi na zemlji, uživa čaj.

Kakao uživajo večinoma romanski rodovi Amerike in Evrope. Domovina kakavovca je Mehika v Ameriki; iz njegovega sadeža pridelujejo čokolado.

Vedno večje važnosti je pridelovanje sladkorja, ki nam ne nudi samo užitek zaradi svojega okusa, temveč je tudi redilen.

Vsako leto zaužijemo cele gore sladkorja in če bi imeli pred seboj ves sladkor, ki ga zaužijemo vsako leto, bi mislili, da je človeštvo z njim preskrbljeno za stoletja. Sama Evropa porabi vsako leto toliko množino sladkorja, da bi iz njega lahko sezidali stolp, čigar osnovna ploskev bi bila en kvadratni meter in bi bil visok 1600 km.

V takih množinah uživa Evropa sladkor šele v novejšem času, kajti prej je bil sladkor luksuzno blago.

Do začetka 19. stoletja so pridobivali sladkor iz sladkornega trsa, ki raste največ na otoku Javi. Dobrih sto let pridobivamo sladkor iz sladkorne pese.

Skoro je ni rastline, ki bi jo ljudje tako častili kakor t o b a k, ki vsebuje strup nikotin. Pridelujejo ga na vsem svetu kakih 10 milijonov metrskih stotov.

Ko so prišli prvi Evropeci v Ameriko, so tam že kadili tobak. Vlade evropskih držav so se spočetka upirale tobaku; kmalu pa so uvidele, da ni nobena stvar tako prikladna za obdavčevanje, kakor je tobak. Danes je tobak za mnoge države izdaten vir dohodkov.

ZANIMIVOSTI

GRD ZLOČIN.

V znanem letovišču Badnu pri Dunaju, kjer se rad shaja dunajski svet, je bil te dni odkrit grd zločin.

Eno zadnjih nedelj je odšel železniški uradnik Alojzij Höllner s svojo 32letno ženo Marijo na izlet v kamnolom Siegenfeld. Na izletu se je po moževi izjavi žena ponesrečila: padla je v petdeset metrov globok prepad.

Ko so nezavestno nesrečnico prepeljali v bolnico, se je njen mož vedel tako obupano, da je to vzbudilo splošno pozornost. Za dogodek se je pričela zanimati tudi policija, ki je kmalu ugotovila, da je mož skrivaj ženo nesreče. Najprej je policija izvedela, da je mož pred svojim izletom izjavil sosedom: «Če se z ženo ne vrneva z

izleta, potem pripada stanovanje s pohištvo najinim sorodnikom.»

Ta izjava je dala policiji povod za nadaljnjo postopanje. Med drugim je prišlo tudi na dan, da ima Höllner razmerje z neko mladenko, kateri je celo obljubil zakon. Zakonca Höllner sta si bila zato tudi vedno v laseh. Najvažnejše odkritje policije pa je bilo, da je dal Höllner svojo ženo zavarovati za izredno visok znesek. To je vzbujalo upravičen sum, da se je hotel Höllner s smrtjo svoje žene okoristiti, upajoč, da bo lahko z dvignjeno zavarovalnino pričel s svojo ljubico novo življenje.

Ker je bila Höllnerjeva krivda tako že skoro dokazana, ga je policija aretirala. Ker je svojo krivdo zanikal, je bil odpeljan na usodno mesto, kjer se je po njegovi izjavi žena baje ponesrečila. Bilo je to na robu prepada, na skrajno nevarni točki. Höllner je pravil, da je skušal tam odtrgati vejico jelke, žena pa je pristopila in ga svarila. Pri tem je iz neprevidnosti stopila korak v stran in strmoglavila v prepad.

Komisija je ugotovila, da je bilo v bližini polno jelk, raz katerih bi lahko Höllner brez nevarnosti nalomil vejice, kolikor bi hotel. Ko so mu predočili neverjetnost njegovega zagovora, se je po vidnem duševnem boju vdal in naposled priznal, da je ženo sam pahnil v prepad.

× **Samomor župnika na Dunaju.** Na Dunaju je te dni vzbudil senzacijo samomor župnika Hermanna Hilpartha iz Fischaua pri Dunajskem Novem mestu. Hilgarth je bil nedavno aretiran radi nenravnosti. V soboto je spil v zaporu strup in je v nedeljo umrl, ne da bi se prej zavedel. Zapustil je pismo, v katerem odklanja cerkven pokop, kakor je tudi sam dosledno odklanjal cerkvene pogrebe vsem samomorilcem.

× **Zajubljen v voščen kip.** V zavodu za umobolne v Budimpešti je te dni umrl svojevrsten čudak Mihael Kollosy, mož, ki je ljubil voščeno lutko. Kollosy se je pred leti zagledal v lepo židovsko dekle. Ker pa je bil katoličan, ga starši dekleta niso marali za zeta. Vedno vesel in živahni Kollosy se je preko noči spremenil. Najel si je stanovanje nasproti stanovanju svoje izvoljenke in cele dneve nepremično zrl na nasprotno stran. Nekega dne je prispela iz Pariza zagotetna pošiljatev. Dasi se je Kollosy pred svetom skrival v svoje sobe, je prišlo kmalu na dan, da ima v svoji sobi voščeno lutko, na las slično njegovi oboževanki. Z lutko se je ves dan pogovarjal kakor z živim bitjem. Med tem se je lepa židinja poročila in postala je mati. O tem je zvedel tudi Kollosy in položil je lutki v roke malo dete iz voska. Ker se je siromaku čezdalje bolj bledel, so ga oddali v umobolnico, kjer je v družbi svoje lutke sedaj umrl.

Listnica uredništva

Sv. Bolfank v Slovenskih goricah. Kedaj bo prišla povest na vrsto, nam je težko reči zaradi ogromnega materiala, ki ga imamo na razpolago. Prišča pa bo gotovo!

Sv. Duh. Vaš dopis je nerazumljiv. Kolikor se je dalo ugotoviti, je tudi proti tiskovnemu zakonu.

Račna. Dopisi iz Vašega kraja in okolice prav dobrodošli! Poročajte nam o zanimivih dogodkih. Ne stane nič. Glede poslanih povesti je križ, ker imamo naravnost ogromno zalogo podobnih stvari, ki prihajajo, žal, prav počasi na vrsto. Omenjenih dveh povesti še nismo mogli niti prečitati in ne moremo izreči niti sodbe o tem, ali sta godni za objavo.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Ne more živeti brez dela.

Zdravnik je prišel popoldne na obisk k znancu ter ga dobil spečega. Zdravnik mu je napravil dolgo pridigo, kako nezdravo je spanje po kosilu ter navedel tudi neki latinski rek, ki se v slovensčini glasi: «Varuj se opoldnevnega spanja!»

Osramočeni lenuh se je izgovarjal: «Zadremal sem samo zato, da se izognem lenobi, ker moje načelo je, da moram vedno imeti kakšen posel.»

Tudi tolažba.

Mož, ki bi bil rad prikrival starost, je potožil zdravniku: «Ljubi gospod doktor, kaj naj storim, moji lasje postajajo sivi.»

Zdravnik: «Nič se ne bojte, sivi lasje se polagoma porazgubijo...»

Jasen odgovor.

Častnik je vprašal novinca: «Kaj boste storili, ako vas zadene krogla v koleno?»

Vojak: «Padel bom!»

Vedno nasprotno.

Žena je padla v vodo in utonila. Prišel je mož in jo začel iskati od kraja, kjer je padla v vodo po reki navzgor.

Na bregu stoječi ljudje so mu klicali: «Kaj noriš, reka jo je vendar nesla navzdol.»

Mož: «Tega ne verujem. Žena je bila vedno tako trmasta, da je gotovo napravila baš nasprotno.»

Dekliška tajnost.

V Kurji vasi je prinesla 16letna deklica na pošto pismo brez naslova. Na uradnikovo vprašanje, komu je pismo namenjeno, se je deklica nekaj časa obotavljala odgovoriti, končno pa le povedala: «No, če ste že tako radovedni, za mojega fanta je!»

Uradnik: «Ljubo dete, to nam še ne zadostuje, povedati morate tudi njegovo ime in stanovanje.»

Deklica: «Kaj pa še, da bi vi povedali moji materi!»

Obzirnost.

Jaka: «Kaj, ti si poročen? Kako pa je vendar to mogoče?»

Janez: «Veš, stvar je prav za prav čisto enostavna. Hotel sem kupiti par čevljev, pa sem pomotoma zašel v posredovalni urad za ženitve. Ker nisem hotel biti tako nedostojen, da bi ničesar ne vzel, če sem že enkrat v trgovini, sem pobasal kar prvo, kar mi je prišlo pod roko...»

Hudič se kesa.

Neki župnik, ki je posebno rohnel proti plesom, je rekel v pridigi: «Na plesih dobi hudič za par dinarjev toliko duš, da mu je že davno žal, ker je Judeža Iškarijota podkupil za 30 srebrenikov.»

Bo težko šlo.

Gospodar je odšel v svojo spalnico, a sluga je zaklical za njim: «Gospod baron, luči bom že jaz ugasnil, da se ne zgodi kakšna nesreča. Bodite tako dobri in pozvonite, ko boste zaspali!»

Ne ve za njegove dolgove.

Tujec je vprašal postreščka, ki mu je prinesel prtijago na kolodvor: «Koliko sem dolžan?»

Postrešček: «Tega pa res ne vem. Meni samo 20 dinarjev!»

Površna štoklja.

Župnik botri pri krstu nezakonskega otroka: «Ako bi štoklja ne bila zanikrn ptič, bi z otrokom vred prinesla tudi očeta.»

Precej poguma.

Mož, ki je imel precej grdo ženo, je to zalotil v objemu svojega prijatelja ter povsem mirno izpregovoril: «Prijatelj, toliko poguma ti nisem nikoli prisojal.»

Bratovška ljubezen.

Teta je vprašala svojega šestletnega nečaka: «Ali si pravično razdelil čokolado s svojim majhnim bratcem?»

Deček: «Da, tetka, jaz sem pojedel čokolado, bratec pa je dobil papir z lepimi slikami.»

Polčevlji za gospode.

Polčevlji za dame.

Visoki za gospode in dame

iz laka ali najfinejšega ševroja.

Nikjer tako elegantni in nikjer tako poceni kakor
v trgovini

„DOKO“

Prešernova ulica številka 9, dvorišče.

Čudno maščevanje.

Turški aga je imel zelo lepo hčerko edinko, a je nalašč tako napeljal, da se je zaljubil v njo njegov največji sovražnik, ki mu jo je tudi dal za ženo.

Ko se je agov znanec temu zelo čudil, ga je aga vprašal: «Ali poznaš mojo hčerko?»

Znanec: «Na videz in mi prav ugaja.»

Agar: «Jaz pa jo poznam bolje in bi se svogemu sovragu sploh ne mogel huje osvetiti.»

Šaljiv kardinal.

O kardinalu Talleyrandu je znano, da je bil zelo šaljiv. Nekoč je bil kardinal navzoč, ko je kralj Ludovik sprejel vse francoske diplomate, ki so po takratnem običaju nosili prepasane tenke meče. Kardinal je posebno vztrajno opazoval diplomata Broglieja, ki je imel zelo tenke noge.

Ko je nekdo vprašal Talleyranda, čemu tako opazuje Broglieja, je odgovoril: «Gledam in gledam, a si še vedno nisem na jasnem, ali ima Broglie tri noge ali tri meče.»

Prenagljena skrb.

Mlada, lepa gospa, ki je živela s svojim starejšim možem nad eno leto v zakonu, je predlagala možu prav nedolžno, naj sprejme sosedovega sina visokošolca za domačega učitelja v hišo.

Mož: «Kaj se norčuješ? Saj niti otrok še nimaš, čemu bo domači učitelj?»

Žena (prav otroško): «Ah, otroci bodo prišli že potem.»

Eden, ki se mu je brzojav zameril.

Profesor je razlagal v šoli važnost brzojava. Poniglavi dijak Česen pa mu je zaklical: «Ne verujem v hitrost brzojava, pošta je hitrejša!»

Začuden ga je vprašal profesor, kako to misli.

Dijak: «Pred 14 dnevi sem brzojavil očetu po denar, a ga še danes nimam, pač pa sem med tem dobil po pošti očetovo pismo polno lepih nauk.»

Nežen sin.

Kmet je začel umirati. Ker niso imeli pri hiši blagoslovljene sveče, je tekel sin k sosedovim ponjo. Ko so prižgali svečo, a je oče še vedno hropel in bolešno odpiral oči, mu je zaklical sin: «Oče, napravite brž, sveča je izposojena in jo moram nazaj prinesiti!»

Kakršno delo, takšno plačilo.

V prejšnjem stoletju so si kmetje, kakor znano, ob vsaki bolezni dali puščati kri. Ko je kmet Zagorec zbolel, je poslal po brivca, da mu pušča kri. Brivec pa je sam ležal bolan, zato je poslal h kmetu svojega vajenca, ki je prinesel za opravilo 14 grošev domov.

Čez pol leta je kmet zopet zbolel ter poslal po brivca. Tokrat je prišel sam mojster in spretno puščal žilo, a kmet mu je dal samo 1 groš.

Zalosten je gledal brivec groš v svoji roki, da ga je kmalu vprašal: «Kaj tako gledate, mar sem vam še kaj dolžan?»

Brivec: «Čudno se mi vidi, ker ste zadnjič vajencu dali 14 grošev, meni, mojstru, pa samo enega.»

Kmet: «Kakršno delo, takšno plačilo. Vaš vajenec je štirinajstkrat zabodel, preden je zadel pravo žilo, da je pritekla kri, a vi ste zabodli samo enkrat, a je kri že brizgnila.»

Baš zato.

Dobrosrčnega človeka je popolnoma neznan človek nagovoril na cesti, naj mu posodi 1000 Din. «Kako vam morem posoditi, saj vas niti ne poznam!»

Prosilec: «Baš zato vas prosim. Kdor me pozna, mi itak ne zaupa niti dinarja več.»

Preveč svetnikov.

Jezdec se je nekoliko napil, a preden je zajahtal zopet konja, se je prekrizal in glasno rekel: «Pomagajte mi vsi svetniki božji!»

Nato pa skočil tako močno, da je padel na drugi strani konja na tla. «Oha,» je vzkliknil, «preveč svetnikov je bilo, polovica naj vas odstopi!»

Maloruska prislovica.

Ako si siromak zakolje kokoš, je to znamenje, da je ali on bolan ali pa je bila kokoš bolna.

Ničesar ne kupuje.

Pariška policija je prišla na sled nevarnemu tatu, ki je imel stanovanje prav po knežje opremljeno. Detektiv je občudoval toliko razkošnost ter vprašal zločinca: «Kdaj ste mogli nakrasti toliko denarja, da ste si vse te dragocenosti kupili?»

Tat: «Oha, jaz nisem ničesar kupil.»

Iz stare Avstrije.

Narednik je javil pri raportu stotniku, da je ponoči umrl rekrut Bigec.

Stotnik: «Prokleta površnost! Falot ni bil niti še izvežban.»

Zelo stara hoče postati.

Zdravnik, ki je bil znan kot brezobzirnež, je zdravil starejšo damo, ki je bila zelo nestrpna in neubogljiva za njegove predpise. Zdravnika je minila potrpežljivost, da je osorno zavpil: «Moj Bog, mlade vas vendar ne morem zopet napraviti!»

Gospa: «Tega tudi ne zahtevam, toda napravite tako, da bom postala zelo stara...»

Samo eden bo piskal.

Vaščan se je odpravil na sejem v daljne mesto. Prišli so po vrsti sosedje k njemu ter mu naročili, naj jim kupi to in ono, toda nihče mu ni dal denarja. Nazadnje je priteknel majhen deček, mu pomolil novce, rekoč: «Prosim vas, kupite mi piščalko!»

Vaščan se je ozrl po sosedih, nato pa rekel otroku: «Ti boš piskal!»

Marija na kolodvoru.

Pobožna teta je z malim nečakom vsak dan ponavljala krščanski nauk. Nekega dne je ukazala nečaku, naj pripoveduje zgodbo o zbuditvi Lazarja od mrtvih.

Deček: «Lazarjeve sestre so poslale po Jezusa, a Marija mu je šla nasproti do kolodvora.»

Siromašnih bogov ne mara.

K Spartancu je prišel duhovnik nabirati darila za bogove, a Špartanec ga je odslovil z besedami: «Ne maram za bogove, ki so siromašnejši od mene.»

BOLNIM

slabim, rekonvalescentom, slabokrvnim, živčno ali fizično onemoglim, prezgodaj ostarelim in onim, ki so izgubili mladeniško moč, priporočamo «Kalefluid» D. Kaleničenka (ekstrakt iz živalskih žlez), ki krepi, pomlajuje in vrača normalno delovanje vseh telesnih organov, razkrajja in odstranjuje strupe, kakor vodno kislino, urate, toksine i. dr., ki zastrupljajo našo kri, vrača organizmu prejšnjo energijo in delazmožnost ter svežost mladih let. Vse to so potrdili v teku 25 let tisoči zdravnikov in stotisoči bolnikov. Za svoje vrline je bil «Kalefluid» odlikovan na higijenskih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju in Firenci s štirimi grand prix in štirimi velikimi zlatimi kolajnamami.

Detajlna poučna literatura D. Kaleničenka «Preporodjaj» z zdravniškimi ocenami in pismi bolnikov se pošlje vsakomur brezplačno. Obrniti se je na: Beograd, Pop Lukina br. 1. Lit. D. Miloš Marković.

Iz strahu pred smrtjo.

Bogatin Smola je bil strahopetec, ki se je silno bal, da ga bo zadela kap. Pri neki skupni večerji je bogatin nenadoma zastokal: «Moja zadnja ura je prišla!»

Zraven njega sedeči zdravnik ga je mirno vprašal: «Po čem to sklepaté?»

Bogatin: «Ohronel sem! Že par minut se ščipljem v nogo, a nič ne čutim.»

Zdravnik: «Toda dotična noga je bila moja.»

MALI OGLASI

Črn gaber

kupi Fric Tomc, Goričane, pošta Medvode. 85

Sadno drevje.

Prvovrstne jabolane in hruške oddaja drevesnica Stopar v Velenju. 83

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

Veleučnemu g. dr. I. Rahlejevu

Beograd, Kosovska ul. 43.

Sporočam Vam, da je moja hčerka takoj, ko smo jo pričeli zdraviti z Vašim zdravilom, opazila, da trganje v členkih ponehjuje. Zato sem priporočil Vaše cenj. zdravilo tudi drugim, ki trpé na revmatizmu. Moja hčerka je ležala dva polna meseca nepremično v postelji, a sedaj, ko je porabila prvo stekleničko Vašega zdravila, je že zapustila posteljo, za kar se imam zahvaliti samo Bogu in Vam.

Zahvaljujem se Vam ter beležim s spoštovanjem

Anton Zoretič.

Jelenje, 28. januarja 1924.

Zdravilo „RADIO-BALSAMIKA“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „RADIO-BALSAMIKA“ dr. I. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43, pritličje 6.

Samo kratek čas!

Poizkušajte uporabljati za negovanje celoga telesa pravi Fellerjev blagodišeči „Elsafluid“ in zvedeli boste, kaj je do sedaj manjkalo v Vaši hiši. Za glavo, za pleča, za roke, za noge, za oči, za zobe, za vrat, za mišice, za živce, za vse dele človeškega telesa se je izkazalo koristnim dnevno umivanje, drgnjenje, grgranje s pravim Fellerjevim Elsafluidom že od časa naših dedov in upravičuje njegov glas kot zaupljivega ublažitelja bolečin in kosmetikuma. Za zunaj in znotraj močnejši in izdatnejši kot francosko žganje.

Zahtevajte za poizkus v lekarnah in odgovarjajočih prodajalnih izrecno „Fellerjev pravi Elsafluid“, v poizkusnih stekleničkah po 6 Din, v dvojnastih stekleničkah po 9 Din, ali specialnih stekleničkah po 26 Din. Po pošti pride tem cenejše. Šim več se naroči naenkrat; z zavojalno in poštno vred stane:

9 poizkusnih ali 6 dvojnastih ali 2 specialni stekli.	61 Din
27 " " " " " "	183 "
54 " " " " " "	250 "

Naročila nasloviti razločno takole:

EUGEN V. FELLER

lekarnar v STUBICI DONJI

Elsatrg št. 360 (Hrvatska).